

DOLENJSKI GOZDAR

Glasilo delovne skupnosti
Gozdnega gospodarstva
Novo mesto

Letnik VI.

Št. 2

D O L E N J S K I   G O Z D A R
GLASILO KOLEKTIVA GOZDNEGA GOSPODARSTVA
N O V O   M E S T O

Novo mesto, junij 1969

Številka 2

Letnik VI.

IZDAJATELJ: DELAVSKI SVET GOZDNEGA GOSPODARSTVA
NOVO MESTO

UREJA UREDNIŠKI ODBOR: urednik ing. Jože Petrič in
člani ing. Viljem Pavlič, ing. Boštjan Japelj, ing.
Slavko Klančičar, Janez Šebenik, ing. Jože Vidervol,
ing. Damijan Mlakar, ing. Jože Falkner in Franc
Markovič

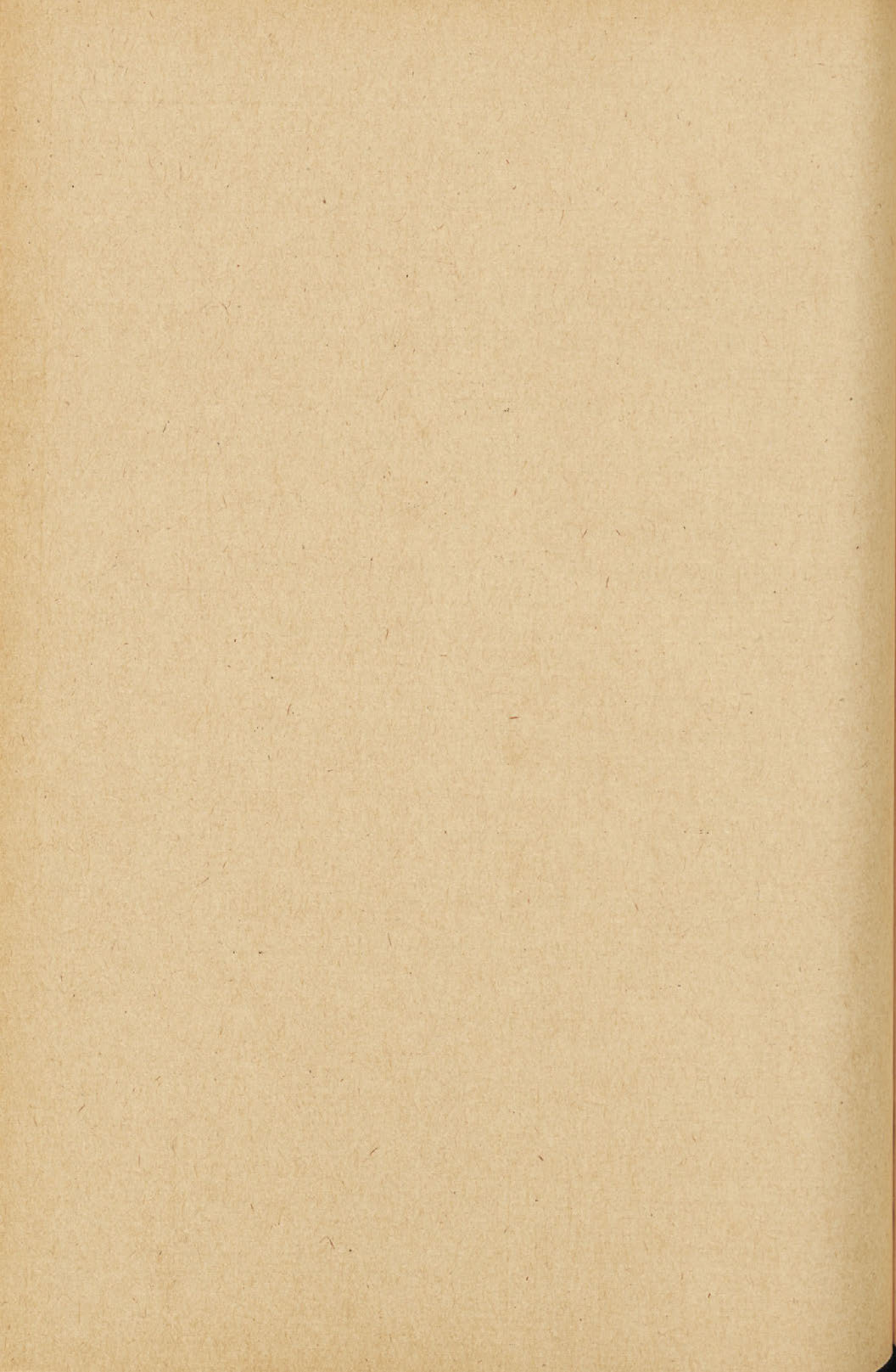

V S E B I N A

	Stran
1. Sklepi organov upravljanja	1
2. Dijaki naše srednje gozdarske šole dobro napredujejo	20
3. Rezultati poskusov o gostoti sadnje smreke	26
4. Naš razgovor s tovarišem Jožetom Avguštinom, gozdnim delavcem GO Podturn	29
5. Ustanovitev sindikalnega športnega društva "Gozdar" pri GG Novo mesto	31
6. Finančni plan sindikalnega športnega društva "Gozdar" za leto 1969	34
7. Gozdarji so se pomerili na športnih igrah v Dolenjskih Toplicah	35
8. Zvok siren	36
9. V Sežani je bil seminar iz varstva gozdov pred požari	37
10. Honorar	39
11. Sklepi zadnje seje upravnega odbora in delavskega sveta	40
12. Sprejet je gospodarski plan za leto 1969	46
13. Vtisi z ekskurzije v Švici v dneh od 18.5. do 24.5.1969	48

Delavski svet je na seji 21. marca 1969 sprejel naslednje sklepe:

I. Sklep o spremembi poslovnika podjetja

1. Odpravijo se naslednja delovna mesta: administrator na GO Novo mesto in Podturn, knjigovodja osebnih dohodkov na GO Straža in Črnomelj, skladiščnik oziroma administrator na GO Črmošnjice v kolikor se reši vprašanje skladiščne službe, obratovni knjigovodja GO Metlika in obratovni knjigovodja skladišča Črnomelj.

Prav tako se odpravijo delovna mesta knjigovodja osebnih dohodkov I. in II. na upravi, vođa plansko analitske službe, referent za obračunavanje gozdne takse in biološke amortizacije.

Nadalje se odpravijo tri delovna mesta revirnih gozdarjev na GO Novo mesto, eno delovno mesto revirnega gozdarja na GO Črmošnjice in dve delovni mesti revirnih gozdarjev na GO Črnomelj.

Odpravi se eno delovno mesto manipulanta na skladišču Novo mesto in eno delovno mesto manipulanta na skladišču Črnomelj.

Delovna mesta se odpravijo v roku, ko stopi v veljavo ta sklep. O razporeditvi delavcev na druga delovna mesta naj čimprej odloči upravni odbor. Splošna služba mora v primeru, če ni primernih delovnih mest, ki naj bi jih zasedli nerazporejeni delavci, preskrbeti preko komunalnega zavoda za zaposlovanje delo v drugih delovnih organizacijah. Razporeditev na druga delovna mesta oziroma zaposlitev v drugih delovnih organizacijah se mora urediti do konca leta 1969.

2. Gozdni obrat Metlika in skladišče Črnomelj se pripojita gozdnemu obratu Črnomelj.

Pripojitev gozdnega obrata Metlika h gozdnemu obratu Črnomelj se izvrši do 1. maja 1969.

Pripojitev skladišča Črnomelj h gozdnemu obratu Črnomelj se izvrši 1. julija 1969.

3. Združi se računovodska in plansko-analitska služba na upravi v finančno-računovodsko službo, ki vključuje knjigovodstvo, računovodstvo, plan in analize. Iz tega izhaja, da se delovno mesto računovodje preimenuje v vodjo finančno-

računovodske službe, delovno mesto pomočnika računovodje v vodjo knjigovodske službe, delovno mesto organizatorja in analitika obračuna proizvodnje pa v delovno mesto analitika-organizatorja.

Računovodska ter plansko-analitska služba se naj reorganizira po tem sklepu do 1. maja 1969.

4. Za manipulante na skladiščih se spremeni pogoj izobrazbe iz zahtevane srednje strokovne izobrazbe na osemletko. Sklep o spremembi pogoja izobrazbe stopi v veljavo z dnem ko začne veljati ta sklep.
5. Na GO Črmošnjice se ustanovi novo delovno mesto referenta za gojenje gozdov. Delovno mesto se ustanovi s 1. majem 1969.

II. Sklep o spremembi normativov osebnih varstvenih sredstev:

1. Zaščitni čevlji pripadajo tudi revirnim gozdarjem, manipulantom, gradbenim delovodjem, taksatorjem (razen upravitelju obrata). Doba trajanja: 2 leti.
2. Gumijaste škornje za pod 1. točko navedena delovna mesta se dodeljuje na 3 leta (prej 1 leto).
3. Dežni plašči pripadajo nakladalcem lesa, režijskim voznikom, delavcem pri žičnicah (brez strojnika) na 2 leti (prej 1 leto).
4. Dežni plašči za gozdno tehnično osebje - namesto plaščev se nabavijo dežne pelerine (lahko iz umetne mase) in sicer za delovodje vsako leto, za ostalo gozdno tehnično osebje pa na 2 leti.
5. Zaščitne čelade pripadajo tudi nakladalcem kamionov s HIAB nakladalnimi napravami in šoferjem tako opremljenih vozil. Doba trajanja je enaka dobi uporabnosti.
6. Antifone za motožagarje se nabavlja za vse gozdne delavce-sekače (švedska steklena vata) in sicer po 1 zavitek na mesec za delavca, oziroma po potrebi.
7. Obleke za motorno kolo - v bodoče se nabavlja le obleke iz dvojno gumiranega platna, ne glede na vrsto motorja ali lastništvo. Prej so normativi predvidevali za voznike težjih motornih koles usnjene obleke. Doba trajanja je 4 leta, oziroma je enaka dobi uporabnosti.

8. Traktoristom in buldožeristu pripadajo tudi nepremočljive hlače iz dvojnega gumiranega platna. Doba trajanja je 3 leta, oziroma doba uporabnosti.
9. Glede zaščitnih nakolenk je bilo sklenjeno, da se je treba pozanimati pri republiškem inšpektoratu dela, če je uporaba glede na zvezni pravilnik še obvezna. Isto velja za podkolenke.
10. Zaščitne rokavice za delavce: vsem delavcem, za katere je v normativih osebni varstvenih sredstev določeno, da jim pripadajo rokavice velja, da jim pripadajo letne in zimske rokavice (če delajo pozimi). Doba trajanja je enaka dobi uporabnosti.
11. Glede zaščitne obutve gozdnih delavcev ostane stanje nespremenjeno. Za poizkus se nabavi nekaj parov gležnjakov (platnenih, visokih).
12. Volnene čepice se nabavlja za vse delavce, ki so dolžni v zimskem času uporabljati zaščitne čelade. Doba trajanja je 2 leti.
13. Garnitura za prvo pomoč (nova predpisana garnitura) pripada le voznikom službenih motornih vozil.
14. Bunde za šoferje in manipulante:

Za šoferje brez Hiab naprav, manipulante ter delavce pri motornem traktorskem vitlu (pomočnik traktorista) pripadajo s krznom podloženi telovniki.

Bunda (z rokavi in podložena s kožuhovino) pripada šoferjem s Hiab nakladalnimi napravami (tudi Elefant nakladalna naprava).

Doba uporabnosti 5 let.

III. Sklep o spremembi cen strojnega dela:

Št.	Vrsta vozila oz. stroja	Inter.cena v S-din			Prod.c.v S-din			Stoj- nina na o. uro
		ton km	tek. km	obr. ura	ton km	tek. km	obr. ura	
1.	Kamion OM Sup.0. 10t	75	-	-	88	-	-	7.000
2.	" OM 150 10t	75	-	-	88	-	-	7.700
3.	" OM 150 z dvigalom in 10 t l.os.prikolica	115	-	-	130	-	-	10.000
4.	Kam.OM Tigrotto s h.5t	100	-	-	120	-	-	6.600
5.	" " b.h.5,5t	83	-	-	88	-	-	5.900
5.	" TAM 4500 s h. 4,5 t	100	-	-	120	-	-	5.600
7.	" TAM 4500 b.h. 4,5 t	83	-	-	88	-	-	5.400
8.	" TAM 5000 s h. 5,0 t	100	-	-	120	-	-	6.000
9.	" TAM 5000 b.h. 5,0 t	83	-	-	88	-	-	5.500
10.	" TAM 6500 s h. 6,5 t	115	-	-	130	-	-	6.500
11.	" FAP 7,0 t	75	-	-	88	-	-	6.200
12.	Prikolica 2-os.7 t	45	-	-	88	-	-	-
13.	" 2-os.10t	45	-	-	88	-	-	-
14.	" 1-os.7 t	45	-	-	88	-	-	-
15.	" 1-os.4,5 t	45	-	-	88	-	-	-
16.	Kamion TAM-kiper	95	-	4.700	120	-	5.600	5.600
17.	Trakt.Fe 35 na prevozu	130	-	2.900	130	-	3.500	3.000
18.	" Fe 35 na spravi	-	-	2.800	-	-	3.630	-
19.	Traktor brez prikolice in vitla	-	-	2.500	-	-	3.400	-
20.	Žični žerjav KS-1	-	-	4.000	-	-	-	-
21.	" " H-A2	-	-	6.000	-	-	-	-
22.	Buldožer TG 90-S	-	-	8.500	-	-	10.000	3.000
23.	" TG 90-SH	-	-	11.500	-	-	13.000	4.000
24.	Drobilec-veliki	-	-	3.400	-	-	4.300	1.500
25.	Drobilec-mali	-	-	1.500	-	-	2.000	-
26.	Kompresor Fagram	-	-	3.300	-	-	4.000	1.500
27.	Valjar	-	-	3.900	-	-	4.600	7.000
28.	Vrtalni stroj Pionir	-	-	2.800	-	-	3.500	-
29.	Vrtalni stroj Cobra	-	-	2.800	-	-	3.500	-
30.	Konzolno dvigalo	-	-	1.200	-	-	1.700	-
31.	Betonski mešalec	-	-	2.100	-	-	2.600	-
32.	Kultivator "Guzzi"	-	-	1.600	-	-	2.250	-
33.	Traktorski kultivator	-	-	1.000	-	-	-	-
34.	Vrtalni stroj "Gribor"	-	-	1.700	-	-	2.800	-
35.	Sadilnik "Akord"	-	-	1.000	-	-	-	-
36.	Zalivalni stroj "Agro"	-	-	2.600	-	-	-	-
37.	Škropilnica "Lera 9"	-	-	1.400	-	-	2.050	-
38.	Kombibus TAM 2000	-	235	-	300	-	-	-
39.	Avtobus OM	-	650	-	800	-	-	-
40.	Fiat Campagnola	-	235	-	315	-	-	-
41.	Combi Super B-uprava	-	155	-	240	-	-	-
42.	Combi Super B-BO Straža	-	200	-	240	-	-	-

Zap. št.	Vrsta vozila oz. stroja	Inter.cena v S-din			Prod.c.v S-din			Stojnina na o.uro
		ton km	tek. km	obr. ura	ton km	tek. km	obr. ura	
43.	Žaga Luknja	-	-	6.500/m ³	enoj.rez-igl.7800/m ³	enoj.rez-lis.9800/m ³	dvoj.rez-en.+2000/m ³	
44.	Žaga Poganci	-	-	6.500/m ³	enoj.rez-igl.7800/m ³	enoj.rez-lis.9800/m ³	dvoj.rez.en.+2000/m ³	
45.	Motor.žaga: Stihl 050,070, Stihl Contra Jonsereds 65 Husquarna 77 Maculoch	-	-	1.800	-	-	2.500	-
46.	Motor.žaga Stihl 080,041	-	-	1.500	-	-	2.200	-
47.	Čistilka JO-BU	-	-	1.300	-	-	2.000	-
48.	Stihl 08 s priključkom za vrtanje jam in štorov	-	-	1.500	-	-	2.200	-

IV. Sklep o spremembi investicijskega plana mehanizacije za leto 1969

Razpoložljiva sredstva - viri	S din
1. Nepotrošena sredstva ob nabavi avtobusa za GO Podturn	2,000.000 din
2. Rezervirana sredstva od žage Poganci	23,000.000 "
3. Nenabavljena enoosna prikolica od GO Novo mesto	2,300.000 "
4. Nenabavljen Hiab 193 od GO Straža 1 kom	2,600.000 "
5. Nenabavljena traktor.oprema za GO Črmošnjica	1.450.000 "
SKUPAJ:	31,35 0.000

GO Novo mesto dobi 4,5 tonsko enoosno prikolico od GO Straža.

Nabavi se:	
1. Dvigalo Hiab 173 - 3 kom á 5.000.000	15.000.000 din
2. Enoosna prikolica 7 - 10 ton za GO Straža ali Podturn - 1 kom	2,000.000 din
3. Dvoosna prikolica komplet s švedskimi ročicami za GO Podturn - 2 kom	10.000.000 "
4. Hiab 193 za GO Novo mesto	2,600.000 din
SKUPAJ:	29.600.000 din

Če bi se dobila enoosna prikolica 8 - 10 ton, bi dobil to prikolico GO Podturn in bi 7-tonsko oddal GO Straža, če pa se 10 ali 8-tonske prikolice ne dobi, pa bi se za Stražo nabavila 7-tonska enoosna prikolica.

Greifzug - žični potek za GO Novo mesto in
Straža - 2 kom á 230.000 460.000 din

SKUPAJ: 30.060.000 din

Rezerva 1.290.000 din

Potrebna sredstva SKUPAJ: 31.350.000 din

V. Sprejet je bil sklep o spremembi 23. člena pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki se nanaša na nadomestilo za dopust:

Delavec, ki koristi redni letni dopust, ima pravico do nadomestila osebnega dohodka, ki ustreza poprečnemu osebnemu dohodku, ki ga je imel v zadnjem letu. K poprečnemu osebnemu dohodku se prišteje še 10 % kolikor navadno znašajo povečani življenski stroški.

Sklep stopi v veljavo osmi dan po objavi na oglasni deski, uporablja pa se od 1. januarja 1969.

VI. V komisijo za izdelavo sprememb pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in poslovnika so bili imenovani: ing. Rade Kalinovič, ing. Slavko Klančičar, Fabjan Anton, ing. Adolf Štor in Rustja Janez.

VII. Sprejel je sklep o nakupu gozdnih površin - 24 ha meniških steljnikov od Kmetijske zadruge Novo mesto za znesek 2.000.000 S din.

VIII. V komisijo za proučitev organizacije in upravljanja podjetja je imenoval: Škrinjar Žana, Jevnikar Franca, Dular Ivana, ing. Petrič Jožeta, Bajt Mirka in Markovič Franca.

IX. Na predlog UO je povečal odkupno ceno za gabrova in bukova drva za 2,00 din/prm z veljavnostjo od 1.4.1969.

Na 7. seji, dne 5. maja 1969 je delavski svet razpravljal o naslednjem:

I. Sprejel je sklep o spremembi in dopolnitvi poslovnika podjetja:

1. Pri sistemizaciji delovnih mest se za delovno mesto:
  - Vodja komercialne z zahtevano visoko šolo in 7 let prakse doda ali višja šola z 10 let prakse,
  - Vodja odpreme in maloprodaje z zahtevano višjo šolo in 5 let prakse doda še ali srednja šola in 10 let prakse,
  - vodja finančno računovodske službe z zahtevano visoko šolo in 7 let prakse doda še višjo šolo z 10 let prakse,
  - vodja knjigovodske službe z zahtevano višjo šolo in 5 let prakse doda ali srednjo šolo z 10 let prakse,
  - za delovno mesto analitik se zahtevana višja šola in 4 leta prakse spremeni v srednjo šolo in 5 let prakse,
  - upravitelj gozdnega obrata z zahtevano visoko šolo - diplomiran gozdarski inženir s 5 let prakse se doda ali gozdarski tehnik s 15 let prakse,
  - inženir za izkoriščanje gozdov z zahtevano visoko šolo - diplomiran inženir gozdarstva z 2 letno prakso se doda ali gozdarski tehnik z 10 let prakse,
  - inženir za gojenje in varstvo gozdov z zahtevano visoko šolo - diplomiran gozdarski inženir z 2 leti prakse se doda ali gozdarski tehnik z 10 let prakse,
  - inženir taksator z visoko šolo - diplomiran inženir gozdarstva z 2 leti prakse se doda ali gozdarski tehnik z 10 let prakse,
  - upravitelj gradbenega obrata z visoko šolo gradbene stroke in 5 let prakse se doda ali srednja gradbena šola in 10 let prakse,
  - vodja splošne službe z zahtevano visoko šolsko izobrazbo se doda še ali srednja šola s 15 let prakse.
2. Delavci, ki delajo na delovnih mestih, za katera se zahteva visoka ali višja šolska izobrazba pa te nimajo, jo morajo pridobiti v roku dveh let od sprejema tega sklepa.
3. V poslovniku se na 106. strani pri načinu in času, v katerem naj bi prišli na poslovanje po poslovniku črta drugi odstavek "V drugi fazi v prehodnem obdobju do leta 1970 pa se morajo delovna mesta zasesti z delavci, ki imajo potrebno predpisano strokovno znanje".

4. Sklep začne veljati osmi dan po objavi na oglasni deski.

II. Sklep o spremembi in dopolnitvi pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

1. V 5. členu se doda še tretji odstavek, ki se glasi: "Dokončen obračun osebnega dohodka za delavce, ki med letom zapustijo delo, se izvrši ob zaključnem računu".
2. V drugem odstavku 17. člena se namesto 50 % vstavi "10%".
3. V tretjem odstavku 35. člena se črtajo besede "delovno mesto in". Črtajo se tudi točka 1 in 2 in namesto tega vpiše: "Delavcu pripada dnevnicna na območju podjetja 35,00 din, izven območja podjetja pa 60,00 din.
4. Spremeni se 45. člen in se odslej glasi: "Delavci, ki zasedajo delovna mesta za katera se zahteva srednja šolska izobrazba pa te nimajo, se jim osnova zmanjša za 10 % do 15. leta delovne dobe. Vsako leto nad 15 let do 20 let delovne dobe, se osnova poveča za 2 %. Delavcem, ki imajo najmanj srednjo šolsko izobrazbo se osnova ne zmanjša, čeprav delajo na delovnih mestih, za katera se zahteva višja ali visoka šolska izobrazba.
5. 48. členu se doda še drugi odstavek, ki se glasi: "Upravni odbor je pooblaščen, da v slučaju spremenjenega obsega dela, zaradi zmanjšane števila zaposlenih delavcev na enem ali sorodnih delovnih mestih, poveča osnovo tistim delavcem med katere se razdeli delo".
6. V tabeli terenski dodatki se terenski dodatek za delavca pri izkoriščanju gozdov poveča od 4,40 na 5,40 din.
7. Spremeni se VII. točka sklepa, ki ga je sprejel delavski svet na seji dne 27.4.1968 glede višine odškodnine za kilometrino, ki znaša 0,70 din na območju podjetja in 0,60 din izven podjetja, razen za kombi pri gradbenem obratu, ki znaša 0,80 din.
8. Delavcem, ki se vozijo na delo s svojimi prevoznimi sredstvi se prizna odškodnina-kilometrini za vsak prevoženi kilometer nad 3 km in sicer: za moped 0,12 din in za kolo 0,08 din.

9. Spremenijo se tudi osnove za izračun osebnega dohodka, ki znašajo:

Zap. št.	Delovno mesto	Izobrazba	Osnova za izračun OD
<u>Uprava</u>			
1.	Direktor	visoka	2.350,00
2.	Vodja izkoriščanja	visoka	1.930,00
3.	Vodja gojenja	visoka	1.930,00
4.	Vodja mehanizacije	visoka	1.835,00
5.	Vodja drevesnic	visoka	1.790,00
6.	Vodja splošne službe	visoka ali srednja	1.930,00
7.	Socialni delavec	višja	1.220,00
8.	Tajnik	srednja	1.120,00
9.	Administrator na vložišču	nižja	870,00
10.	Strojepiska	nižja	785,00
11.	Vodja službe var.pri delu	višja	1.505,00
12.	Analitik organizator	višja	1.505,00
13.	Analitik	srednja	1.210,00
14.	Vodja komerciale	visoka ali višja	1.930,00
15.	Vodja odpreme	višja ali srednja	1.505,00
16.	Fakturist	srednja	1.020,00
17.	Skladiščnik	srednja	1.005,00
18.	Vodja fin.račun.službe	visoka ali višja	2.085,00
19.	Vodja knjigovodstva	višja ali srednja	1.505,00
20.	Finančni knjigovodja	srednja	1.080,00
21.	Knjigovodja osnovnih sred.	srednja	1.080,00
22.	Materialni knjigovodja	srednja	1.020,00
23.	Blagajnik	srednja	1.020,00
24.	Saldakontist	srednja	1.020,00
25.	Mehanik	VK	1.020,00
26.	Šofer osebnega avtomobila	K	850,00
	Poleg navedene osnove prejema še 0,06 din od prevoženega km		
27.	Kuharica		600,00
28.	Snažilka		600,00
29.	Referent za socialno zavarovanje in evidenco o OD	srednja	965,00
<u>Obrat za gozdarsko načrtovanje</u>			
1.	Vodja obrata	visoka	1.930,00
2.	Inženir projektant-cest	visoka	1.690,00
3.	Inženir projektant	visoka	1.600,00
4.	Inženir taksator	visoka ali sr.	1.500,00
5.	Tehnik taksator in projekt.	srednja	1.210,00
6.	Referent za arond.in g.kat.	srednja	1.210,00
7.	Knjigovodja-administrator	srednja	965,00
8.	Stalni delavec	KV	800,00
9.	Geometer	srednja	1.270,00

Gradbeni obrat

1. Vodja obrata	visoka ali sred.	1.820,00
2. Obratovni knjigovodja	srednja	1.155,00
3. Delovodja	delovodska šola	1.005,00
Upravitelj gradbenega obrata lahko uredi maj-oktober povečan delovni čas za dve uri dnevno in določi nagrado v smislu 3.odstavka 17. člena; v zimskem času pa se odredi delovni dan krajši za eno uro.		
4. Strojnik - buldožerist	KV	985,00
5. Strojnik na kompresorju	KV	765,00
6. Strojnik na drobilcu	KV	765,00
7. Strojnik na valjarju	KV	765,00
8. Tesar, zidar	KV	780,00
9. Miner	miner z izpitom	835,00
10. Delavec	PK	705,00
11. Delavec	NK	625,00
12. Šofer kamiona	KV	850,00
Šofer kamiona prejme še 0,06 N din od tekočega km za tiste vožnje, katerih količina prevoženih ton/km se ne da meriti		

Skladišča

1. Vodja skladišča	Novo mesto	srednja	1.305,00	
"	"	Straža	srednja	1.350,00
"	"	Črnomelj	srednja	1.340,00
"	"	Trebnje	srednja	1.250,00
2. Manipulanti na rampi - popreč.OD	nižja		905,00	
3. Obrat.knjigov.:	Novo mesto	srednja	975,00	
	Straža	srednja	935,00	
	Črnomelj	srednja	955,00	
4. Nakladalci		PK	710,00	
5. Režijski voznik		PK	670,00	

Gozdni obrati

1. Upravitelj - popreč.OD	visoka ali srednja	1.865,00	
2. Referent - popr. OD	visoka ali srednja	1.565,00	
3. Revirni gozdarji - popr.OD	srednja	1.175,00	
4. Drevesničar na skl.Podturn	srednja	1.200,00	
5. Drevesničar GO Črnomelj	srednja	1.200,00	
6. Obratovni knjigovodja:			
	Novo mesto	srednja	1.210,00
	Straža	srednja	1.210,00
	Podturn	srednja	1.155,00
	Črmošnjice	srednja	1.060,00
	Črnomelj	srednja	1.210,00
	Trebnje	srednja	1.060,00

7. Blagajniki:	Novo mesto	srednja	1.005,00
	Straža	srednja	995,00
	Podturn	srednja	955,00
	Črmošnjice	srednja	955,00
	Črnomelj	srednja	1.005,00
	Trebnje	srednja	995,00
8. Administrator-skladiščnik		nižja	870,00
9. Administrator		nižja	785,00
10. Manipulant na kamionu		nižja	850,00
Upravitelj obrata lahko odobri v konicah podaljšan delovni čas za največ 2 uri dnevno in določi nagrado v smislu 3. odstavka 17. člena			
11. Manipulant na kamionu, ki tudi naklada		nižja	850,00
Oseba, ki naklada vozilo in istočasno tudi meri les (manipulant) prejme poleg osebne-ga dohodka za nakladanje po pravilniku o normah, tudi osebni dohodek za merjenje in sicer za vsak naložen m ³ hlodovine ali jamskega lesa 0,20 N-din, za vsak naložen prm drv ali celuloze pa 0,05 din			
12. Šofer s hiab napravo		KV	950,00
13. Šofer kamiona		KV	850,00
14. Traktorist		KV	815,00
Voznik motornega vozila prejme 80 % OD od osnove določene v tem pravilniku takrat, ko odda vozilo v popravilo za daljši čas, v delovni enoti pa nimajo primernega delovnega mesta, kamor bi ga zaposlili. Voznikom tovornih motornih vozil in traktoristom se prizna dnevno po 1 ura za čiščenje in vzdrževanje vozila.			
15. Pomočnik traktorista		KV	780,00
16. Žagar - vodja		KV	900,00
17. Žagar		KV	765,00
18. Delavec na žagi		PK	660,00
19. Žičničar		KV	825,00
20. Delavec pri žičnici		KV	780,00
21. Nakladalec kamiona		PK	710,00
22. Delavec v izkoriščanju		kV	780,00
23. Delavec v gojenju		KV	780,00
24. Delavec v Drevesnici		KV	680,00
25. Delavec v drevesnici		PK	635,00

26. Cestar	KV	670,00
27. Cestar	PK	635,00
28. Vodja destilarne	VK	885,00
Če preseže plan 900 kg letno, mu gre še za vsak presežen kg 1,50 din		
29. Dninarji		600,00
30. Snažilka		600,00
Norma za čiščenje in ogrevanje prostorov se določi na 200 m ² na eno osebo, vendar osnove 600,00 din ne sme presegati		
31. Kuharica		600,00 - 665,00
Tabela za izračun osnove za kuharice:		
št. abonentov	osnova	
10 - 20	600,00	
20-30	630,00	
nad 30	665,00	
V kolikor kuha kuharica manj kot desetim abonentom, plača podjetje na vsakega abonenta 60,00 din mesečno. Pomožni kuharici se osnova določena po prednji tabeli zniža za 15 %		
32. Ostali delavci		625,00
33. Šofer avtobusa, ki opravlja še de-	KV	955,00
lo pri izdajanju goriva in popravlja motorne žage		
Poleg navedene osnove prejema še 0,06 din od prevoženega km		
34. Pogodbeni vozniki		670,00
35. Gojitelj	VK	870,00
36. Delavec pri frezi	KV	780,00
37. Pripravniki	srednja	1.150,00
38. "	visoka	1.400,00
39. Delavec v destilarni	PK	635,00

10. Revirnim gozdarjem se potni pavšal poveča, če imajo določeno mesečno kilometrino in sicer za vsak določen km po 0,10 din.

11. Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi na oglasni deski, uporablja pa se od 1. maja 1969.

12. Ko začne veljati ta sklep prenehajo veljati vsa določila pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in sprejetih sklepov, ki so v nasprotju s tem sklepom.

Osnova za izračun OD upraviteljev, referentov in revirnih gozdarjev

1) Upravitelji

Poprečni mesečni OD za delovno mesto upravitelja znaša din 1.865,00. Za vsako posamezno delovno mesto upravitelja je določen fikсни del, 80 % poprečnega mesečnega OD in znaša 1.492,00 din. Ostali del upraviteljevega mesečnega OD pa je izračunan na osnovi obsega del, zato se imenuje variabilni del OD. Ta je izračunan na osnovi določenih cen za posamezna dela v letnem obsegu:

- površina	za ha	S	din	0,613
- sečnja	za m ³	"	"	0,337
- odkup	za m ³	"	"	1,261
- št. zaposlenih	za l	"	"	126,905
- drevesnica	za ar	"	"	3,747
- gojenje	za n.u.	"	"	0,098

Osnova za izračun mesečnega osebnega dohodka za delovno mesto upravitelja je tako sestavljena iz fiksnega dela, ki znaša 1.492,00 din in iz variabilnega dela - izračunanega na osnovi določenih cen in realiziranega obsega del v letu 1968.

Za delovno mesto upravitelja pri gozdnem obratu Podturn, Črmošnjice in Trebnje se k fiksnemu in variabilnemu delu mesečnega OD prišteje še 30,00 din za opravljanje dela namesto enega referenta.

Za delovno mesto upravitelja pri GO Črmošnjice pa se doda k fiksnemu in variabilnemu delu OD še 100,00 din za posebne pogoje dela v kraju Črmošnjice.

Osebni dohodek upravitelja ne sme prekoračiti zgornje meje, katera je določena s 1.950,00 din, spodnja meja pa je določena s 1.770,00 din.

Osnova za izračun mesečnega OD za posamezno delovno mesto upravitelja znaša:

	Fiksni	variabilni	dodatek	skupaj
GO Novo mesto	1.492,00	459,00	-	1.950,00
GO Straža	1.492,00	509,00	-	1.950,00
GO Podturn	1.492,00	361,00	30,00	1.885,00
GO Črmošnjice	1.492,00	283,00	130,00	1.905,00
GO Črnomelj	1.492,00	430,00	-	1.920,00
GO Trebnje	1.492,00	195,00	-	1.770,00

2. Referenti za izkoriščanje

Poprečni mesečni OD za delovno mesto referenta za izkoriščanje znaša 1.565,00 din. Za vsako posamezno delovno mesto referenta za izkoriščanje je določen fiksni del - 80 % poprečnega mesečnega OD in znaša 1.252,00 din. Ostali del mesečnega OD pa je izračunan na osnovi obsega del, zato se imenuje variabilni del OD. Ta je izračunan na osnovi določenih cen za posamezna dela v letnem obsegu.

- površina	za ha	S din	0,242
- šečnja	za m ³	S din	0,640
- odkup	za m ³	S din	2,055
- odkazilo DS	za m ³	S din	0,071
- odkazilo ZAS	za m ³	S din	0,098

Osnova za izračun mesečnega osebnega dohodka za delovno mesto referenta za izkoriščanje je sestavljena iz fiksnega dela, ki znaša 1.252,00 din in iz variabilnega dela, izračunanega na osnovi določenih cen in obsega del realiziranega v letu 1968. Za delovno mesto referenta za izkoriščanje pri GO Črmošnjice se k fiksnemu in variabilnemu mesečnemu OD prišteje še 60,00 din.

Osebni dohodek referenta za izkoriščanje ne sme prekoračiti zgornje meje 1.690,00 din, spodnja meja pa je določena 1.490,00 din.

Osnova za izračun mesečnega OD za posamezno delovno mesto referenta za izkoriščanje znaša:

	<u>Fiksni</u>	<u>variabilni</u>	<u>dodatek</u>	<u>skupaj</u>
GO Novo mesto	1.252,00	316,00	-	1.570,00
GO Straža	1.252,00	449,00	-	1.690,00
GO Podturn	1.252,00	322,00	-	1.575,00
GO Črmošnjice	1.252,00	234,00	60,00	1.545,00
GO Črnomelj	1.252,00	248,00	-	1.500,00

3. Referent za gojenje

Poprečni mesečni OD za delovno mesto referenta za gojenje znaša 1.565,00 din. Za vsako posamezno delovno mesto referenta za gojenje je določen fiksni del - 80 % poprečnega mesečnega OD in znaša 1.252,00 din, ostali del mesečnega OD pa je izračunan na osnovi obsega del, zato se imenuje variabilni del OD. Ta je izračunan na osnovi določenih cen za posamezna dela v letnem obsegu:

površina	za ha	0,433
odkazilo dr.s.	za m ³	0,419
odkazilo zas.s.	za m ³	0,152
gojenje	za n.u.	0,265
drevesnica	za ar	6,153

Osnova za izračun mesečnega osebnega dohodka za delovno mesto referenta za gojenje je sestavljena iz fiksnega dela, ki znaša 1.252,00 din in iz variabilnega dela, izračunanega na osnovi določenih cen in obsega del realiziranega v letu 1968.

Osebni dohodek referenta za gojenje ne sme prekoračiti zgornje meje 1.690,00 din, spodnja meja pa je določena na 1.490,00 din.

Osnova za izračun mesečnega OD za posamezna delovna mesta referenta za gojenje znaša:

	Fiksni	variabilni	odatek	skupaj
GO Novo mesto	1.252,00	402,00	-	1.655,00
GO Straža	1.252,00	383,00	-	1.635,00
GO Črnomelj	1.252,00	350,00	-	1.600,00

4. Revirni gozdarji

Poprečni mesečni OD revirnega gozdarja (pri številu revirnih gozdarjev 69) znaša 1.175,00 din. Za vsako posamezno delovno mesto revirnega gozdarja je določen fiksn del - 70 % poprečnega mesečnega OD in znaša 823,00 din. Ostali del OD - variabilni del pa je določen samo za obrat kot celoto in to na osnovi določenih cen za posamezna dela, ki jih opravijo revirni gozdarji v obdobju enega meseca.

- površina	za ha	S din	5,21
- sečnja	za m ³	S din	41,33
- odkup	za m ³	S din	118,43
- odkazilo d.s.	za m ³	S din	22,08
- odkazilo z.s.	za m ³	S din	65,29
- gojenje	za n.u.	S din	27,92

Osnova za izračun mesečnega OD za delovna mesta revirnih gozdarjev je sestavljena iz fiksnega dela, ki znaša za posameznika 823,00 din in variabilnega dela izračunanega na osnovi določenih cen in mesečnega obsega del realiziranega v letu 1968. OD revirnega gozdarja ne sme prekoračiti zgornje meje, ki je določena na 1.340,00 din, spodnjo mejo pa določi ODS.

Variabilni del mesečnega OD za posamezno delovno mesto revirnega gozdarja ob loči ODS na osnovi svojih postavljenih meril ter na osnovi upraviteljeve subjektivne ocene (ocena sme zajeti le 15 % mesečnih OD (upoštevajo se: delovne sposobnosti, napor, pogoji dela in odgovornost). K variabilnemu delu OD za vsako posamezno delovno mesto revirnega gozdarja se prišteje fiksni del OD, ki znaša 823,00 din.

Skupna mesečna kvota variabilnega dela za posamezni gozdni obrat znaša:

GO Novo mesto	4.853,00 din
GO Straža	5.995,00 din
GO Podturn	3.193,00 din
GO Črmošnjice	2.610,00 din
GO Črnomelj	4.749,00 din
GO Trebnje	2.706,00 din

Ta merila začnejo veljati osmi dan po objavi na oglasni deski, uporabljajo pa se od 1. maja 1969.

Ko začnejo veljati ta merila, prenehajo veljati merila, ki jih je sprejel delavski svet na seji 16.10.1967.

III. Sprejel je sklep o razdelitvi sklada skupne porabe:

	Prosti del	Stanovanjski del	Skupaj
<u>I. DOHODKI</u>			
1. Prenešana sred. iz 1.1968	212.230,61	34.883,06	247.113,67
2. Izločeno iz doh. po ZR 68	450.000,00	-	450.000,00
3. Stan. prisp. od OD - 1969	-	308.352,00	308.352,00
4. Amortizacija stanov. hiš	19.000,00	-	19.000,00
5. Odplač. danih kreditov	57.000,00	-	57.000,00
<u>Skupni dohodki:</u>	<u>738.230,61</u>	<u>343.235,06</u>	<u>1.081.465,67</u>

II. IZDATKI

1. Odplačila anuitet za kredite		60.000,00	60.000,00
2. Posojila za st. izgr.	15.000,00	283.235,06	298.235,06
3. Izplač. za let. dopuste delavcev neto (K-15)	125.400,00		125.400,00
4. Prisp. od izplačil za let. dop. (16,4% od 150.000)	24.600,00		24.600,00
5. Garantni polog za poč. dom (10%)	18.000,00		18.000,00

6. Prispevek za energetiko 7 %	12.600,00	12.600,00
7. Adaptacija počit.doma in nabava opreme	180.000,00	180.000,00
8. Regres počitniškemu domu	16.500,00	16.500,00
9. Vzdrž.otrok del.v Črnomlju	8.400,00	8.400,00
10. Sredstva obratov prenesena iz 1968 40.071,65 delitev za 1969 30.000,00	70.071,65	70.071,65
11. Športno društvo	15.000,00	15.000,00
12. Počit.dom - vzdrževanje	3.000,00	3.000,00
13. Poraba v ostale namene	58.000,96	58.000,96
14. Prisp.od sred.skup.porabe (347.171,65 x 9,32 %)	32.400,00	32.400,00
Izdatki za šolstvo		
15. Štipendije - krediti	38.500,00	38.500,00
16. Šolanje delavcev (gozdarji)	63.700,00	63.700,00
17. Seminarji, šolnine, skripta in druga izpl.v zvezi s šol.	22.000,00	22.000,00
18. Prispevek za gozd.šolski center v Postojni	35.058,00	35.058,00
<u>Skupaj izdatki</u>	<u>738.230,61</u>	<u>243.235,06</u>
		<u>1081.465,66</u>

Razpoložljiva sredstva po tem predračunu so omejena. Dodatno formiranje sredstev skupne porabe med letom ni dovoljeno.

Sredstva, določena za obrate (lo. točka) se razdelijo takole:

Gozdni obrat Novo mesto	4.854,00	din
Gozdni obrat Straža	4.504,00	"
Gozdni obrat Podturn	4.110,00	"
Gozdni obrat Črmošnjice	3.323,00	"
Gozdni obrat Črnomelj (z Metliko)	5.378,00	"
Gozdni obrat Trebnje	1.312,00	"
Gradbeni obrat	1.749,00	"
Skladišče Novo mesto	525,00	"
Skladišče Straža	830,00	"
Skladišče Črnomelj	830,00	"
Obrat za gozd.načrtovanje	743,00	"
Uprava podjetja	1.842,00	"
<u>Skupaj:</u>	<u>30.000,00</u>	din

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi na oglasni deski, uporablja pa se od 1.1.1969 dalje.

Med ostalimi sklepi delavskega sveta so važni naslednji:

1. Razpisal je posojilo za gradnjo in nakup novih stanovanj v znesku 283.235,00 din. Razpis velja do 31. maja. Objavljen je bil na oglasnih deskah vseh delovnih enot. Namesto tov. Dežmana in ing. Mehleta, ki sta odšla iz podjetja, je v komisijo za razpis posojila imenoval tov. Gričar Franca iz GO Novo mesto in Bukovec Janeza iz GO Trebnje.
2. Sprejel je predračun počitniškega doma Novigrad. Cena dnevnega penziona znaša 2.600 din, od tega plača podjetje 1.350 din, 1.250 din za oskrbni dan pa plačajo člani delovne skupnosti in njihovi družinski člani sami. Za otroke do 10 let starosti se plača polovična cena 625 din.
3. Potrdil je poročila o inventuri žage Foganci in skladišča rezervnih delov na upravi podjetja. V zvezi s tem opozarja delavski svet odgovorne delavce, da skrbijo za pravilno in točno vodenje evidence, da ne bo prišlo pozneje do napak, ki jih je težje ugotoviti kot pa se sprti ukrepa.
4. Sprejel je gozdnogospodarski načrt za gospodarsko enoto Črmošnjice, ki vključuje tri bivše enote in to: Travnik, Štale in Drvodelnik.
5. Pozitivno je rešil pritožbo Alagič Fejza, delavca GO Podturn. Imenovani bi moral po sklepu obratnega delavskega sveta prenehati z delom zaradi zmanjšanja obsega dela. Delavski svet pa je ugotovil, da se dejansko obseg dela ni toliko zmanjšal, predvsem na delu pri makljanju celuloze, da bi bil vzrok za prenehanje dela, zato je sprejel tak sklep.
6. V uredniški odbor glasila Dolenjski gozdar je imenoval: ing. Viljema Pavliča, ing. Boštjana Japlja, ing. Slavka Klančičarja, Janeza Šebenika, ing. Vidervol Jožeta, ing. Mlakar Damjana, ing. Falkner Jožeta in Markovič Franca. Uredništvo pa bo še naprej opravljal ing. Jože Petrič. Sprejel je tudi sklep, da se za prispevke, ki jih pošljejo dopisniki v objavo določi nagrada 0,25 din od vrstice.

Upravni odbor je na seji 18. marca 1969

1. Pripravil dokončen predlog o organizacijskih spremembah podjetja. Delavskemu svetu je predlagal komisijo za sestavo sprememb in dopolnitev poslovnika in pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.
2. Potrdil je sporazum o prenehanju dela Štravs Anice, Cujnik Viktorja in Žagar Davida.
3. Sprejel je sklep o razporeditvi Kralj Martina na delovno mesto vodje žage Poganci.
4. Ing. Jožeta Falknerja je razporedil na delovno mesto taksatorja, ing. Ludvika Stariča pa na delovno mesto referenta za gojenje gozdov na GO Črmošnjice.
5. Gozdno gospodarstvo je naročilo 60 sekir tipa Krmelj. Ker so se v tem času pojavile nove boljše sekire, je povpraševanje po Krmelovih sekirah z ozirom na visoko ceno manjše, zaradi česar je sprejel sklep, da bo podjetje dalo regres k vsaki sekiri po 20,00 din.
6. Novak Danetu je odobril 10-dnevno strokovno ekskurzijo v ZR Nemčijo, oziroma specializacijo v tovarni Stihl.
7. ing. Antonu Šepcu je odobril povrnitev stroškov prevoza na delo v smislu določil pravilnika.
8. Odobril je prispevek Slovenski izseljenski matici v znesku 400,00 din.
9. Zavodu za kulturno dejavnost Novo mesto je odobril 300,00 dir
10. Absolventom IV. letnika gozdarske fakultete je odobril 1.000,00 din kot prispevek za strokovno ekskurzijo v Bosno in Črno goro.
11. Zulič Sulju, delavcu GO Črmošnjice, je odobril 500,00 din kot prispevek zaradi povzročene škode po poplavih na njegovem stanovanju.
12. Tomažin Marjanu je odobril prispevek v znesku 500,00 din, zaradi nesreče v družini.

Na seji dne 30. aprila 1969 je UO razpravljal o naslednjem:

1. Pripravil je dokončen predlog sprememb in dopolnitev poslovnika, pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, razdelitev sklada skupne porabe, predračuna počitniškega doma in inventur.
2. Sprejel je sklep, da se Herman Krakov lahko vseli v stanovanje, katerega zaseda Novak Jože takoj, ko bo to stanovanje prazno. Gre za izpraznitev stanovanja v stavbi nad pošto v Straži, v kateri namerava krajevna skupnost odpreti otroški vrtec.
3. Na delovno mesto saldakonti na upravi podjetja je razporedil Kirn Ido, Šetinc Angelco je razporedil na delovno mesto materialni knjigovodja, Murn Anico pa na delovno mesto knjigovodje osnovnih sredstev.
4. Potrdil je sporazum o prenehanju dela tov. ing. Mehle Konrada, ki je bil na delovnem mestu referent za izkoriščanje na GO Novo mesto in ing. Kruljac Jožeta, ki je bil na delovnem mestu inženirja taksatorja na obratu za gozdarsko načrtovanje.
5. Na delovno mesto referenta za izkoriščanje pri GO Novo mesto je imenoval ing. Viljema Pavliča.
6. Lukšič Francu je odobril izredni dopust zaradi študija na višji komercialni šoli v Mariboru.

xXx

DIJAKI NAŠE SREDNJE GOZDARSKE ŠOLE DOBRO NAPREDUJEJO

Urednik našega glasila me je naprosil, naj napišem sestavek o novomeškem oddelku gozdarske srednje šole iz Postojne, ki ga obiskujem. Gozdno gospodarstvo namreč materialno vzdržuje ta oddelek in je zato prav, če člani kolektiva vedo nekaj več tudi o tem. Temu predlogu sem se upiral, ker nimam časa za

neobvezno pisanje. Za tistega, ki študira poleg službe, je čas zlato, to pa je drago in ne kaže z njim razsipavati. Toda urednik je bil vztrajen in prepričljiv. Postajal sem mehkejši in končno pristal, da napišem nekaj vrstic.

Znano je, da so leta 1965 naši samoupravni organi sprejeli poslovnik podjetja, ki predvideva stopnjo izobrazbe za posamezna delovna mesta. Podatki so namreč pokazali, da je struktura kadrov pri podjetju sorazmerno slaba in je potrebno v tej smeri napraviti korak naprej. S tem ukrepom je bilo prizadetih precej delavcev. Zaradi njih je bil sprejet poslovnik, tako, da bo začel veljati šele 1.1.1970. Podjetje je hkrati s temi ukrepi prevzelo tudi obvezo, da bo nosilo stroške šolanja za tiste člane kolektiva, ki bodo študirali na večernih ali dopisnih šolah in tako do roka pridobili manjkajoče znanje.

V podjetju je tokrat zavreščalo. Tudi jaz sem imel nekoliko višji ton glasu, kot ga imam sicer. Mnenja o tem ukrepu so bila različna. Optimisti so dejali, da se nobena kaša ne poje tako vroča, kot se kuha, drugi pa so zopet menili, da jih ščiti zakon o delovnih razmerjih in se jih ne da tako preprosto "odpihniti" iz delovnega mesta. Jaz in še veliko drugih smo sklenili, da izkoristimo ugodnosti, ki jih ponuja podjetje in gremo v šolo. Kupili smo šolske torbe, nekaj zvezkov in svinčnikov ter jo po nakjrajši poti mahnili na novomeški Zavod za izobraževanje kadrov, kjer so nam na široko odprli vrata.

Če se prav spominjam, se je nas zbralo v učilnici sedemintrideset logarjev in lesnih manipulantov. To je bilo meseca marca 1966. leta. Gozdno gospodarstvo je pri omenjenem zavodu tokrat organiziralo pripravljalni tečaj, kjer naj bi poslušali 170 ur predavanj in tako pridobili toliko znanja, da bi lahko uspešno opravili sprejemni izpit za vpis v srednjo gozdarsko šolo. Hkrati naj bi pri tem vsakdo "stehtal" svojo voljo in ugotovil, če bo vzdržal nekaj let v šolskih klopih in doma ob knjigah in zvezkih.

Tečaj je še kar hitro minil. Osvežili smo znanje iz osnovnih šol in pridobili nekaj novega iz botanike in kemije. Topli spomladanski dnevi so nas sicer vlekli iz učilnice, pa vendar smo vzdržali. Bližali so se najtežji dnevi - dnevi odločitve. "Kaj storiti?" smo se spraševali med seboj. "Se vpišemo v šolo, ali ne?" Za toliko let preusmeriti življenje popolnoma v drugo smer, res ne bo lahko, toda še težje bo morda zapustiti delovna mesta, če ne izpolnimo pogojev, ki jih zahteva ta "prekleti" poslovnik. Fantov med nami skoraj ni. Sami možje -

očetje. Gre za kruh družin in ne za posameznika. Težko, pa vendar smo se opogumili. S podjetjem smo sklenili dogovore z obojestranskimi obveznostmi.

V jeseni smo se zbrali v učilnici Zavoda za izobraževanje kadrov nasproti gostinske šole. Učilnica je bila majhna, pa vendar še vedno prevelika. Od sedemintrideset tečajnikov se je nas vpisalo v šolo le dvanajst. Ostali so pogumno sklenili, da vržejo puške v koruzo. Razlogi za to so bili različni, kot n.pr. starost, pomanjkanje ustrezne šolske izobrazbe, družinske razmere, oddaljenost od šole itd. Kljub tako majhnemu številu vpisanih nas, ki smo se že vpisali, ni omajalo. "Saj vendar nismo babe", so dejali "mladi fantje".

Dvakrat na teden smo se za ves dan zbrali v razredu. Del predavane snovi smo nekoč že slišali v osnovni šoli, toda za večino je bilo to že pred vojno. Le nekaj srečnežev je bilo deležno tega "blagoslova" še po vojni. Torej sami "mladoletniki"! Kako užaljeno smo zrli v sosednjo šolo, kjer so se mlade gostinke spraševale, če tile "pubertetniki" tudi študirajo. Občutljivost za take pripombe človeka hitro mine, saj obiskuje oddelke raznih šol na tem zavodu še veliko dijakov naše starosti. Težko je priznati, pa vendar je res, da je marsikateremu izmed nas pri reševanju domačih nalog zelo dobrodošlo tudi znanje sinov in hčera.

Prvi izpit je bil pred nami. Komisija se je usedla za mizo in nanjo položila seznam. "Kdo se javi prvi?" je vprašal predavatelj. Nihče se ni oglasil. Drhte smo s komolci drezali drug drugega in priganjali k mizi. Končno se je nekdo le opogumil in predstava "pokaži kaj znaš" se je začela. Takrat ni komisija nobenega "položila". Kakšno veselje! Premagali smo prvi strah. Trema, ki nas je spremljala ob prvih izpitih je počasi minevala in se le izjemoma še pojavlja. Toda znojni obrazi pred komisijo še vedno kažejo veliko skrb za pozitivno oceno. Ni čudno, če nas tare žeja, ko opravimo z "nadležno" komisijo.

V prvem letniku smo opravili enajst izpitov. Čeprav je bila predelana snov sprejemljivejša kakor pa v naslednjih letnikih, se nam je zdelo, da smo premagali najtežje. Morali smo se vpletati v sistem učenja in se dokončno odpovedati vsem kulturnim in zabavnim dobrinam, ki smo jih bili deležni pred vpisom v šolo. Sobotni in nedeljski izleti so ostali le še sanje. Tudi z vablјivim televizijskim programom smo se morali skregati. Priljubljeno večerno kramljanje v družini in branje romanov

v postelji je zamenjalo učenje strokovne literature. Žene in otroci so začeli tarnati, da imajo nas le še na "družinskem seznamu" in te "prijetne melodije" poslušamo še danes.

Glede na to, da smo že pri prvih izpitih ugotovili, da bi bilo najboljše razširiti predavanja tudi na nedelje in še eno popoldne v tednu, je bil urnik kmalu spremenjen. Prav tako smo skrajšali običajne letne šolske počitnice, zimskim pa smo se v celoti odpovedali. Tako je tudi še sedaj, ko smo v četrtem letniku. Tedensko poslušamo trideset ur predavanj. K temu moramo prišteti še čas za opravljanje izpitov, iz težjih predmetov pa še nakaj ur za ponavljanje snovi. Toliko časa je potrebno tudi za pisanje domačih nalog in individualno učenje. Če k temu prištejemo še opravljanje službe, čas za prihod na delo in v šolo ter vsaj minimalni nočni počitek, sta dan in noč že kar prekratka.

Število slušateljev na šoli se nenehno menja. Prvotno se nas je vpisalo v šolo dvanajst, vendar je eden omagal že na prvem izpitu. V strahu smo bili, da bo še kdo posnemal prvega dezertarja, kajti Gozdno gospodarstvo je stalo na stališču, da jih mora študirati vsaj deset, sicer ne bo nosilo stroškov šolanja in tako bi šla komaj osnovana šola v likvidacijo. Z veseljem smo sprejeli v svojo sredo dva nova dijaka iz GG Brežice, ki sta do tedaj študirala dopisno. Toda, veselje je bilo kratkotrajno. Po nekajkratnih obiskih predavanj sta se poslovila in nismo jih več videli. Iz istega podjetja je kmalu prišel tretji. Ta pa je vztrajen in smo skupaj še vedno. Med nas je prišel tudi ekonomist, ki se je hotel prekvalificirati v gozdarja. Opravil je en izpit in se zopet premislil. V tretjem in četrtem letniku se nam je priključilo iz dopisne šole še nekaj tovarišev, tako da trenutno opravlja na tej šoli izpite petnajst dijakov, dva poslušata predavanja, k izpitu pa se vozita v Postojno, ker sta v prevelikem izostanku.

Predavatelji, ki so se doslej zvrstili na šoli, so bili za splošne predmete iz ostalih novomeških srednjih šol, za strokovne predmete pa strokovnjaki iz podjetja. Razumljivo je, da slednji niso poklicni predavatelji, pa vendar zelo razumljivo podajajo snov. Občutek imamo, da je njihovo predavanje celo bolj učinkovito, ker ga dopolnjujejo s praktičnimi izkušnjami, kar nas bolj pritegne k poslušanju. Z njimi smo zelo zadovoljni in občudujemo njihov trud. Nihče namreč ne more trditi, da gre njim za honorar, saj je predavateljska ura plačana komaj toliko, kot ura dela zidarkega šušmarja. Verjetno jih je malo, ki bi za tak denar žrtvovali proste sobote in nedelje.

Izpiti na šoli so dokaj pogosti, pač v skladu s tempom študija, ki ga imamo. K vsakemu izpitu pride v komisijo zastopnik matične šole iz Postojne. Izpraševalec je predavatelj izpitne snovi. Iz strokovnih predmetov je bilo do sedaj malo "pogrnjenih", več pa iz slovenščine in matematike. Kdor ne opravi uspešno izpita, se nekaj časa potrč sprehaja po šolskem hodniku, naposled pa se sprjazni z dejstvom in zopet se pripravlja na ponovni "start" čez nekaj tednov.

Tovariši, ki prihajajo iz matične šole menijo, da so z našimi poprečnimi ocenami zelo zadovoljni. Primerjajo namreč ocene z matične šole in dopisnikov v Postojni. Pohvalno se izražajo z organizacijo dela na tej šoli, kadri, ki nam predavajo in ugodnostni, ki nam jih daje podjetje. Po uradni šolski opredelitvi nas prištevajo k dopisni šoli, v bistvu pa je to dislocirani oddelek redne šole v Postojni. Razumljivo je, da je naš način šolanja precej lažji, kot pa je individualni doma iz skript. Po urniku točno vemo za celo šolsko leto v naprej, kdaj bō katero predavanje in kdaj izpit. Vsako zamujeno uro na šoli je težko nadoknaditi, zato je "špricanje" le izjemen primer.

Dopisne gozdarske srednje šole v Postojni doslej še nihče ni absolviral, dasi traja njihovo šolanje od prvih vpisanih že menda peto leto. To potrjuje, da je potrebno za te oblike šolanja res izredne vztrajnosti. Kaže, da bomo Novomeščani med prvimi diplomanti na tej šoli, če ne sploh prvi. Upoštevajoč že opravljene izpite in čas, ki je bil potreben za učenje posameznega predmeta pred izpitom, me ne čudi, če je toliko vpisnikov ostalo že na začetku ali pa sredi poti. Tudi v tem pogledu lahko trdim, da imamo Novomeščani precej prednosti in sicer v tem smislu, da drug drugega vzpodbujamo in vsako "pregrešno misel" ob pravem času "izbijemo" iz glave.

Ob koncu tega informativnega članka o novomeških slušateljih gozdarjih posredujem še nekaj statističnih podatkov in sicer:

1. Najdaljšo pot ima v šolo slušatelj, ki se vozi 60 km daleč, najbližji šoli pa je oddaljen en km. Poprečna oddaljenost slušateljev od šole je 18 km
2. Najstarejši slušatelj na šoli je star 46 let, najmlajši pa 29 let. Poprečna starost je 37 let.
3. Do 7. junija 1969, smo opravili 41 izpitov in s tem absolvirali 22 predmetov. Pred nami so še 4 izpiti iz štirih predmetov.

4. Najboljše poprečne ocene smo dosegli iz gojenja in izkoriščanja gozdov, najslabše pa iz kemije in fizike.
5. Doslej so imeli na šoli posamezni slušatelji 15 popravnih izpitov.
6. Do konca leta 1968 je stal podjetje posamezni slušatelj okrog 660.000 S din.

Ob gornjih podatkih, ki zadevajo stroške našega šolanja in jih plačuje podjetje, se bo marsikdo prijel za glavo. Podjetje namreč plača novomeškemu Zavodu za izobraževanje kadrov od lani naprej vsako predavateljsko uro po 4.500 S din, kar res ni malo. S tem denarjem plača Zavod predavatelje, stroške izpitne komisije, prispevek matični šoli itd. Režija na Zavodu je velika, vendar trdijo, da je na ostalih podobnih Zavodih po Sloveniji še večja.

V zmoti je tisti, ki misli, da so z denarjem, ki ga plačuje podjetje za naše šolanje, kriti vsi stroški. Še za marsikaj moramo slušatelji sami poseči v žep. Kupujemo drobne šolske potrebščine, stanejo stroški prevozov v šolo, hrana v lokalih pa je tudi precej dražja kot doma.

Zavedamo se dejstva, da je naše šolanje za podjetje drago in smo za to veliko materialno podporo tudi hvaležni. Toda, prav tako pa tudi vemo, da bi se za isto vsoto denarja (ali samo minimalno povečano) lahko šolalo vsaj še enkrat več gozdarjev. Stroški predavanj so namreč enaki, ne glede na to, ali je učilnica polno zasedena, ali pa za vsako drugo mizo sameva prazen stol.

Franc Povše

REZULTATI POSKUSOV O GOSTOTI SADNJE SMREKE

Vprašanje razmika, ki je za posamezne drevesne vrste pri pogozdovanju najbolj primeren je še dokaj nerazčiščeno. O njem se razpravlja kot o problemu, ki je do danes še vse premalo proučen in osvetljen. To potrjuje tudi dejstvo, da so glede tega v posameznih državah povsem diametralno različna stališča. Zaradi tega bi bilo potrebno temu problemu posvetiti več pozornosti, predvsem pa takrat, kadar gre za gospodarsko pomembne drevesne vrste. Poskus, ki ga je v tem smislu napravil Charles Meurice, se nanaša na smreko. Za nas je bila ta vrsta že doslej zelo interesantna pri pogozdovanjih. V bodoče pa se bo verjetno ta interes še povečal, v kolikor bo prišlo do prepričanja o potrebi razširitve areala smreke na račun bukve v višjih planinskih položajih.

Za poskus je avtor izbral dve majhni površini v gozdu Condroz, ki leži v dolini Samsona (Belgija). Nadmorska višina obeh ploskev je okrog 150 m. Zemljišče je ravno, precej humidno, peščeno in bogato z apnencem (7,2%) in organskimi snovmi (4,0%).

Obe ploskvi ležita druga poleg druge, tako, da sta obdani z gozdom, med seboj pa sta ločeni z 8 m širokim pasom nizkega gozda. Na njih so leta 1923 posadili smreko. Na eni ploskvi je bil razmik sadnje 1,5 x 1,5 m, na drugi pa 3,0 x 3,0 m.

Prvo redčenje^{je} bilo izvršeno leta 1943 in to samo na prvi ploskvi, kjer je bil razmik pri sadnji 1,5 x 1,5 m. Do leta 1957/58 so na tej ploskvi izvršili še dvoje redčenj. Potem so na obeh ploskvah izvršili še troje redčenj in sicer v letih 1957/58, 1960/61 in 1963/64.

Podatki o stanju na teh ploskvah v letu 1967 dajejo naslednjo sliko:

Podatki	Ploskev št.1	Ploskev št.2
Površina v arih	11	8
Razmik sadik pri pogozdovanju v m	1,50 x 1,50	3,0 x 3,0
Teoretično število sadik: - na hektar	4.444	1.111
- na ploskvi	489	89

Podatki	Ploskev št.1	Ploskev št.2
Število dreves po redčenjih:		
- v letu 1957/58	160	70
- v letu 1960/61	108	51
- v letu 1963/64	90	47
- v marcu 1967	83	42
Najmanjša in največja totalna višina dreves v m	19/27	22/26
Srednja totalna višina dreves v m	25	25
Masa v m ³ :		
- iz redčenja v letu 1957/58	4,2	4,8
- iz redčenja v letu 1960/61	10,5	11,2
- iz redčenja v letu 1963/64	6,1	2,5
Ugotovljena masa v letu 1967 v m ³ :		
- na ploskvah	46,8	30,8
- na hektar	425,0	385,0
Celokupna proizvedena lesna masa v m ³ :		
- na ploskvah	67,6	49,3
- na hektar	613,0	616,0
Število dreves v letu 1967:		
- na ploskvah	83	42
- na hektar	754	525

Če dobljene podatke na obeh ploskvah med seboj primerjamo, vidimo, da je pri obeh gostotah saditve v starosti 44 let bila ista srednja višina sestoja, ki znaša 25 m in skoraj ista celokupna proizvedena lesna masa (613 m³/ha na prvi in 616 m³/ha na drugi ploskvi). Mimo teh podatkov pa avtor ugotavlja, da prirastek na prvi ploskvi (gostejša sadnja) še ne upada, na drugi ploskvi pa je v naglem upadanju.

Iz podatkov o razmerju deleža dreves z obsegom preko 90 cm je razvidno, da so ta drevesa na prvi ploskvi zastopana z 20,5% na drugi pa z 52,4 %, kar odgovarja masi 140 m³/ha na prvi in 246 m³/ha na drugi ploskvi. Iz tega bi prišli do zaključka, da je razmik 3 x 3 m veliko bolj primeren, če je cilj gospodarjenja proizvodnja debelih sortimentov brez ozira na njihovo kvaliteto.

Če pa bi bil namesto tega postavljen cilj proizvodnje drobnejših, kvalitetnih sortimentov, potem bi bila veliko bolj primerena gostejša sadnja kot je to na prvi ploskvi. Dolžina obhodnje

po avtorjevem mnenju v tem primeru seveda ne bi bila 40-50, ampak 60-80 let. Podatki, dobljeni na obeh ploskvah, kažejo namreč velike razlike v tem pogledu.

Avtor smatra, da bi obžagovanje vej moral biti obvezen negovalni ukrep v smrekovih sestojih. Sadnja pri gostoti 3 x 3 m bi v takem primeru povečala stroške tega negovalnega ukrepa, kar pomeni, da ne bi bila več cenejša kot sadnja pri gostoti 1,5 x 1,5 m.

Kot dopolnitev k dobljenim rezultatom navaja avtor tudi mišljenje Belgijca G.J. Dutermea. Po njegovem mišljenju naj bi bil razmik sadnje pri smreki, duglaziji, macesnu in vankuverški jelki v mejah 1,70 do 2,0 m, za bore pa 1,25 do 1,50 m.

(Povzeto po "Šumarstvu", Beograd, št. 3/4, letnik 1969)

Pripomba uredništva: Rezultati v zgornjem prispevku so brez dvoma zelo interesantni, posebno še za naše prilike, kjer se v zadnjih nekaj letih zelo intenzivno ukvarjamo s pogozdovanji. Morda ne bo odveč, če v ta namen navedemo nekaj podatkov.

V razdobju 5 let, t.j. v času od leta 1964 - 1968, je bilo na našem območju v obeh sektorjih lastništva pogozdenih 1.768 ha površin (družbeni sektor 721 ha, zasebni sektor pa 1.047 ha). V to površino so šteti vsi intenzivni nasadi in osnovna pogozdovanja s spopolnjevanjem. Za pogozditev teh površin smo porabili 6.103.000 kom sadik, ki so izraženo v procentih zastopane po drevesnih vrstah tako, da je smreka z 70,4 % na prvem mestu, sledijo pa ji zeleni bor z 9,1%, črni bor z 8,2%, jelka s 5,3%, macesen z 3%, rdeči bor z 2,1%, duglazija z 0,7% in ostali listavci z 1,2%. Poprečno smo v teh letih posadili na vsak hektar gozdne površine 16 sadik (družbeni sektor 20, zasebni pa 14). Poprečna gostota sajenja je znašala 3.450 kom sadik na hektar pogozdene površine, kar odgovarja poprečnemu razmiku približno 1,7 x 1,7 m.

V zvezi s tem se človeku nehote poraja vprašanje, ali ne bi bilo interesantno, če bi v pogledu gostote tudi sami prišli do določenih zaključkov? Seveda bi bilo take poskuse potrebno spremljati daljše časovno razdobje, pri čemer pa ne bi bilo potrebno nič drugega kot dobra volja in skrbno spremljanje rezultatov. Poskusimo in uspeh prav gotovo ne bo izostal!

NAŠ RAZGOVOR S TOVARIŠEM JOŽETOM AVGUŠTINOM, GOZDNIM DELAVCEM
GO FODTURN

- Tovariš Jože, koliko časa že delate v gozdu?
- Če odštejem štiriletno ujetništvo med vojno, 28 let.
- Koliko časa že poznate novo tehniko dela pri obžagovanju vej z motorno žago?
- Od časa do časa smo že prej odžagali kakšno vejo z motor-ko. Novo tehniko pa še ne poznamo dobro, saj nam je na hitro pokazal ta način dela tov. Lukšič šele pred nekaj dnevi.
- Kdaj ste prejeli motorno žago, s katero ste nam prikazali način obžagovanja vej?
- Šele pred nekaj dnevi.
- Zakaj niste lahke motorne žage že prej prejeli?
- Nekatero delovne skupine so lahke motorne žage že prej dobile. Zakaj jo ni prejela naša skupina, mihi znano.
- Koliko posekate in izdelate na dan na tem sečišču?
- 4 do 5 m³ (norma je 4,5 m³) odvisno od vejnatosti dreves.
- Saj veje vendar obžagate z motor-ko?
- To že, vendar se veliko časa zamudimo pri zlaganju vej, to je pri urejevanju sečišča.
- Ali menite, da vam bodo zaradi nove tehnike dela (večji delovni učinek) znižali ceno po m³?
- Mislím, da zaradi tega cena po m³ ne bo nižja, saj gozdni delavec še zmeraj premalo zasluži. V slabem vremenu, ki nam večkrat prepreči delo, dobimo samo polovico osebnega dohodka. Zato smo prisiljeni delati vse lepe dneve, da se poprečni mesečni dohodek, to je osebni dohodek in terenski dodatek dvigne vsaj na 90.000 S-din. Za naše naporno delo pa je to vsekakor premalo. Gozdni delavec bi moral zaslužiti vsaj 130.000 do 150.000 din na mesec. Zaradi obžagovanja vej z motor-ko se drevo res hitreje obveji, vendar je to samo ena od delovnih operacij, pri izdelavi sortimentov, medtem, ko se tehnika dela pri podiranju, lupljenju dreves in zlaganju vej, ni v ničemer spremenila. Mislím, da je zaradi tega strah pred povišanjem norme v tako slabem sestoju kot je ta, popolnoma odveč.
- Kako sprejemate novo tehniko dela?
- Z veseljem, saj nam praktično olajša eno najtežjih operacij, t.j. odsekavanje vej.

- Kako pridete na delo in z dela?
- Z avtobusom se pripeljemo v bližino sečišča. Prav tako se odpeljemo z avtobusom tudi domov.
- Ali prejemate toplo malico?
- Da, Vsako jutro pred odhodom iz obrata dobimo v posebnih termos posodah topli obrok hrane.
- Kakšni so odnosi med vami in strokovnimi delavci obrata?
- Dobri.
- Kje se po vašem mnenju največ poznajo strokovni posegi vaših strokovnih delavcev, tehnikov in inženirja? (Seveda, naj pri tem zanemarimo precej visoko odtisnjene žige kladih na panju pri odkazovanju dreves v tem oddelku).
- Razen o uvedbi motornih žag in druge mehanizacije v gozdu, ne bi mogel ničesar reči.
- Koliko vas dela v skupini?
- Dva. Mislim, pa tudi iz prakse vem, da dva delavca v skupini lahko naredita največ. Seveda, če delata v sestoji, kakršni so na roškem področju.
- Ali bi radi spremenili poklic?
- Ne! Pa ne zaradi starosti, ker bi imel drugje morda težave s priučevanjem, pač pa zaradi urejenih razmer v gozdarstvu sploh (motorne žage, prevoz na delo in z dela, topla malica).
- Koliko ste stari?
- 46 let.
- Ali bi nagovarjali svojega sina, da se zaposli v gozdu?
- Nagovarjal bi ga. Vendar so zaenkrat drugi poklici, kot mehanik, šofer, delo v suhem prostoru pri stroju v tovarni, bolj privlačni, kot pa delo gozdnega delavca. Zato se večina odloči za zaposlitev izven gozdarstva. Povedal pa bi, da se je v gozdarstvu glede skrbi za delavca že precej naredilo, čeprav je še vedno gozdni delavec precej potisnjen nazaj napram industrijskemu delavcu.

Hvala lepa, tov. Jože za odgovore!

USTANOVITEV SINDIKALNEGA ŠPORTNEGA DRUŠTVA "GOZDAR" PRI
GG NOVO MESTO

Dne 27.2.1969 je bil ustanovni občni zbor Sindikalnega športnega društva "Gozdar". K ustanovitvi društva je pripeljalo mnogo činiteljev, s katerimi so povezani člani kolektiva, oziroma njihova specifičnost dela. Cilj ustanovitve naj bi bila obratna inmeđbratna tekmovanja, ki bodo prav gotovo doprinesla k boljši povezavi članov, obenem pa koristila tudi pri opravljanju dela, s katerim se srečuje gozdar. Društvo sestavlja šest odborov in sicer:

1. Odbor za zimski šport: (predsednik Rustja Janez, člana Serini Alojz in Šebenik Janez)
2. Odbor za kegljanje: (predsednik Geršič Peter, člana Kraševac Anton in Rustja Janez)
3. Odbor za strelstvo: (predsednik ing. Peter Cujnik, član Špiletič Boris)
4. Odbor za šah: (predsednik Sašek Janez, člana ing. Penca Janez in Špiletič Bogo)
5. Odbor za atletiko in plavanje: (predsednik ing. Štor Adi, člana ing. Piškur Jernej in Jarc Alojz)
6. Odbor za avto-moto: (predsednik Novak Dane, člana Kobe Miloš in Klobčar Ivan).

Upravni odbor sestavljajo:

1. Sašek Janez, obrat za gozd.načrtovanje
2. ing. Peter Cujnik, Obrat za gozd.načrtovanje
3. Geršič Peter, Gozdni obrat Novo mesto
4. Šebenik Janez, Gozdni obrat Črmošnjice
5. Rustja Janez, uprava GG Novo mesto
6. Rade Jože, Gozdni obrat Črnomelj
7. ing. Mlakar Damjan, Gozdni obrat Trebnje
8. Kraševac Tone, uprava GG Novo mesto
9. ing. Štor Adolf, Gozdni obrat Straža
10. Jarc Alojz, Gozdni obrat Podturn
11. Serini Alojz, obrat za gozd.načrtovanje

Pri izbiri članov za upravni odbor smo se držali predvsem pravila, da naj bo v odboru vsaj po en član iz vsakega obrata.

Sekretariat:

Serini Alojz - predsednik
Rustja Janez - podpredsednik
Sašek Janez - tajnik

Društvo je že registrirano pri ObZTK Novo mesto. Ves material pa je že predložen na Obč.skupščini Novo mesto za registracijo. Upravni odbor je imel že prvo sejo, na kateri je sprejel finančni plan za leto 1969 in program dela, kot sledi:

1. Zimski šport

Vsak gozdar bi moral obvladati vsaj osnovna pravila smučanja. To zahteva njegov poklic, ki je v zimskem času brez tega znanja precej okrnjen. Ravno zaradi tega želi odbor pritegniti v to dejavnost čimveč članov, ki si bodo smučarske veščine pridobivali na smučarskih tečajih. Brez smučarskih tečajev si uresničitve, da bi vsak gozdar znal smučati ne moremo zamisliti. Dosedanje izkušnje so pokazale, da samo tekmovanje za "Fricov pokal" ni dovolj.

Predvidena tekmovanja:

1. Prvenstvo GG - v veleslalomu
2. Prvenstvo za "Fricov pokal"
3. Udeležba pri zimskih sind.športnih igrah
4. Udeležba na republiških tekmovanjih.

2. Kegljanje

Predvidena tekmovanja:

1. Prvenstvo GG med obrati in posamezno (ekipa šteje pet članov)
2. Prvenstvo GG na loo lučajeve posamezno
3. Udeležba na obč. sind. igrah
4. Udeležba pri tekmah na občinski praznik
5. Razna tekmovanja v okviru ObZTK Novo mesto in Črnomelj.

3. Strelstvo

Predvidevamo nabavo zračnih pušk za vsak obrat po eno. Pri tem je treba paziti, da bodo nabavljene take puške, da bodo ustrezale razpisnim pogojem.

Za trening je nujno nabaviti kovinske plošče za podstavke tarč. Plošče naj bodo tako opremljene, da se bodo lahko nanje pritr-dile tarče. Prostor za trening naj bi bil v skladu s predpisi. Kjer je v kraju strelišče, naj se ga člani strelskega odbora poslužujejo.

Vsak član naj zadolži po enega člana strelskega odbora, da bo vzdrževal puško. Pri tekmovanjih naj se strelja samo v tarče.

Predvidena tekmovanja:

1. Prvenstvo po obratih
2. Prvenstvo Gozdnega gospodarstva
3. Občinsko prvenstvo
4. Republiško prvenstvo

4. Šah

Da bi dvignili kvalitetno ravan in dosegli množičnost je potrebno, da ima vsak obrat 2 - 3 garniture šahov - v kolikor jih nima, naj se nabavijo. Vsaj enkrat v letu naj se na vsakem obratu izvede turnir posameznikov, prvoplasirani pa se kvalificirajo na turnir za prvenstvo GG. Število zastopnikov obratov na prvenstvu GG je odvisno od števila članov in kvalitete.

Predvidena tekmovanja:

1. Prvenstvo za posameznike po obratih
2. Prvenstvo GG za prehodni pokal
3. Medobratna tekmovanja
4. Udeležba na sind. športnih igrah

5. Atletika in plavanje

Ti dve panogi smo združili v en odbor, ker sta to panogi, za kateri je manjše zanimanje. Vsa tekmovanja bi bila predvsem v sklopu sindikalnih športnih iger. Natančnejši program bo pravočasno objavljen, da bodo zainteresirani seznanjeni s termini tekmovanja.

6. Avto-moto

Ta odbor ima v programu izvesti v letu 1969 razna družabna tekmovanja avtomobilistov (spretnostna vožnja, lov na lisice in podobno). V strokovnem pogledu pomoč pri manjših tehničnih okvarah, strokovni nasveti, V programu je tudi dobiti prostor, kjer bi podmazovali in prali avtomobile.

Alojz Serini

FINANČNI PLAN SINDIKALNEGA ŠPORTNEGA DRUŠTVA "GOZDAR"
za leto 1969

A. Nabava športnih rekvizitov:	S din
1. Nabava zračnih pušk (7), šrotov in tarč	165.000
2. Nabava 10 šahovskih garnitur	60.000
3. Mazalica	30.000
	<hr/>
	215.000
B. Pokali in diplome:	
1. Pokal GG	20.000
2. Diplome in nagrade	130.000
	<hr/>
	150.000
C. Potni in ostali stroški:	
1. Zimski šport	70.000
2. Kegljanje	116.000
3. Atletika in plavanje	144.000
4. Šah	130.000
5. Strelstvo	30.000
6. Avto-moto	30.000
	<hr/>
	520.000
D. Tečaji in stroški uporabe športnih objektov:	
1. Smučarski tečaj v Črmošnjicah (hrana in pot.str.)	130.000
2. Kegljjišče in postavljač	332.000
3. Plavalni bazen	96.000
	<hr/>
	558.000
E. Republiška tekmovanja:	
1. Smučanje	50.000
2. Strastvo	45.000
	<hr/>
	95.000

REKAPITULACIJA

A. Nabava športnih rekvizitov	215.000
B. Pokali in diplome	150.000
C. Potni in ostali stroški	520.000
D. Tečaji in stroški uporabe športnih objektov	558.000
E. Republiška tekmovanja	95.000

VSE SKUPAJ: 1.538.000 Sdin

GOZDARJI SO SE POMERILI NA ŠPORTNIH IGRAH V DOLENJSKIH
TOPLICAH

Dne 7.6.1969 je v Dolenjskih Toplicah sindikalno športno društvo "Gozdar" pri Gozdnem gospodarstvu Novo mesto, pripravilo medobratno športno tekmovanje v kegljanju, streljanju, skoku v daljino, metu krogle, teku in šahu. Tekmovanja se je udeležilo 44 ekip iz 7 obratov (63 tekmovalcev).

Rezultati:

- Kegljanje (nastopilo je 10 ekip): 1. urejanje (N.m.) 71, 2. Črmošnjice 60, 3. Straža 59 kegljev. Posamezniki: 1. Serini, urejanje 27, 2. - 4. Grabrijan, Črnomelj, Rustja uprava in ing. Klančičar, Podturn, vsi 26, 5. ing. Japelj, Straža 24, 6. Vidic, Črmošnjice 23 kegljev itd.
- Streljanje: (nastopilo je 14 ekip): 1. urejanje Novo mesto 218, 2. Straža 207, 3. Črnomelj 199 krogov. Posamezniki: 1. Špiletič, urejanje 75, 2. - 3. Bele, urejanje in Rade, Črnomelj 74, 4. ing. Piškur, Straža 73, 5. Mazovec, urejanje 69, 6. Bobnar, Straža 67 krogov itd.
- Skok v daljino: (nastopilo je 5 ekip): 1. Straža 10,71, 2. Črmošnjice 9,75. 3. urejanje N.m. 9,68 itd. Posamezniki: 1. ing. Piškur 5,68, 2. ing. Štor 5,03, oba Straža, 3. Puljak Črmošnjice 5,02, 4. Rustja, uprava 4,98, 5. Mirtič, Straža 4,89, 6. Serini, urejanje 4,89 itd.
- Met krogle: (nastopilo je 5 ekip): 1. Straža 26,10, 2. urejanje 22,85, 3. Črmošnjice 21,14. Posamezniki: 1. ing. Piškur Straža 15,60, 2. Jarc, Podturn 13,00, 3. Sašek, urejanje 12,00, 4. Rustja, uprava 11,90, 5. - 6. ing. Falkner in Serini oba urejanje 10,85.
- Tek na 6 km: (nastopile so 4 ekipe): 1. Straža I, 2. urejanje 3. Straža II. Posamezniki: Lovrič, Straža, 2. Vidic, Črmošnjice, 3. Aščebič, Straža, 4. Sašek, urejanje, 5. Zelenko, Straža 6. ing. Falkner, urejanje.
- Šah: (nastopilo je 6 ekip): 1. urejanje (Sasek, ing. Cujnik), 2. Črmošnjice (Puljak, ing. Starič), 3. Podturn (Jarc, ing. Klančičar). Na prvi deski je bil najboljši Sašek, na drugi pa ing. Starič, oba z vsemi možnimi točkami.

Prehodni pokal Gozdnega gospodarstva Novo mesto za leto 1969 so osvojili športniki iz Straže, ki so zbrali 122 točk. Sledijo: urejanje Novo mesto 111 točk, Črmošnjice 81 točk, Podturn 19, Črnomelj 19 točk, uprava 16 točk, obrat Novo mesto 3 in Trebnje brez točk. Pokal je zmagovalcu predal direktor ing. Janez Penca.

Alojz Serini

xXx

Z V O K   S I R E N

Nekateri naši časopisi so že objavili alarmne znake. Zato ne bo odveč, če v našem glasilu s temi znaki seznanimo tudi člane našega kolektiva.

Če poznamo znamenja, ki jih dajejo alarmne naprave, sirene, nam v takem primeru ne bo težko ukrepati. Znali se bomo ravnati in podvzeti vse ukrepe, da obvarujemo ljudsko premoženje, v slučaju napada pa tudi prebivalstvo.

Na vsako izredno stanje, ki ga bo povzročila nesreča ali grozeča nevarnost, bodo opozorile alarmne naprave z ustaljenimi znaki.

Ti znaki so:

1. Za neposredno nevarnost zračnega napada zavijajoč enominutni zvok sirene:

2. Ob naravni nesreči (poplava, potres, požar, nesreča v rudniku) 3-krat po 20 sekund dolg enakomeren zvok sirene v presledkih po 20 sekund:

3. Ob požaru manjšega obsega enakomeren 3-minutni zvok sirene:

4. Za prenehanje nevarnosti zračnega napada enominutni enakomerni zvok sirene:

5. Za preizkušanje siren vsako soboto ob 12. uri velja enakomeren enominutni zvok siren (kakor znak za prenehanje nevarnosti):
-

xXx

V SEŽANI JE BIL SEMINAR IZ VARSTVA GOZDOV PRED POŽARI

V dneh 8. in 9. maja je Društvo za zaščito materiala SRS v sodelovanju z Republiškim sekretariatom za notranje zadeve in Poslovnim združenjem gozdnogospodarskih organizacij Slovenije organiziralo v Sežani seminar o varstvu gozdov pred požari. Nekaj nad 40 udeležencev seminarja (s strani našega podjetja so se ga udeležili ing. Jože Vidervol iz GO Črnomelj, Mirko Bajt iz GO Novo mesto, ing. Ludvik Starič iz GO Straža in ing. Jože Petrič iz uprave), ki so prišli iz vseh gozdnih gospodarstev Slovenije, je bila priča dobro organiziranemu seminarju, ki je vsestransko osvetlil problematiko varstva gozdov pred požari. Da je bila za kraj seminarja izbrana Sežana, kjer ima svoj sedež Zavod za pogozdovanje in melioracijo krasa, ni slučaj, kajti ravno na tem področju se gozdarji najpogosteje srečujejo z gozdnimi požari in imajo zaradi tega tudi največ izkušenj pri preprečevanju tovrstnih naravnih katastrof. To potrjuje dovolj zgovorno že samo bežen podatek, da je n.pr. na področju Zavoda pogorelo v letu 1967 - 201 ha gozdov (ocenjena škoda 744.195 N din), v letu 1968 pa kar 232 ha gozdov (ocenjena škoda 566.357 N din). Ker gre v večini primerov za škodo v borovih sestojih, ki so bili na Krasu umetno osnovani z velikim trudom, je razumljivo, da pomenijo Kraševcem gozdni požari zelo resno nevarnost.

Na seminarju so bili podani izčrpní referati o problematiki zaščite gozdov proti požarom na Krasu, o kemičnih sredstvih za gašenje gozdnih požarov, o radijskih zvezah pri gozdnih požarih, o predpisih v zvezi s požarnim varstvom gozdov in o gozdu kot faktorju turističnega gospodarstva in njegovi zaščiti. Prvo popoldne seminarja je bilo posvečeno tudi ogledu nekaterih večjih pogorišč v okolici Sežane in Divače.

Ni moj namen, da bi pisal o problematiki, ki je bila podana v referatih. Opisal bom raje nekaj vtisov, ki smo jih na tem seminarju dobili!

Ko smo se zbrali v dvorani občinske skupščine v Sežani smo bili nemalo začudeni, ko smo po stenah opazili vse polno risb z motivi o gozdnih požarih. Nekatero med njimi so bile prav lično izdelane in človek je dobil vtis, da so prave umetniške stvaritve. Kasneje so nam povedali, da so to risbe, ki so jih izdelali učenci višjih razredov osemletk na šolah, ki so na teritoriju Zavoda za pogozdovanje in melioracijo krasa. Zavod je namreč letos spomladi razpisal nagrade za najboljše risbe in pismene sestavke na temo "nevarnost gozdnih požarov". Brez dvoma je to eden od zelo učinkovitih preventivnih ukrepov za varstvo gozdov pred požari, saj dobijo na ta način šolski otroci pravo predstavo o vrednosti gozda in o škodah, ki jih v njih povzročajo požari. To bi bil posnemanja vreden zgled tudi za naše prilike, saj nam vsako leto požari povzročijo precejšnjo škodo.

Na splošno bi lahko rekli, da se kraški gozdarji na vse mogoče načine trudijo, da bi se škodljivost gozdnih požarov čim globlje vsidrala v zavesti vsega prebivalstva. Tako med drugim na vso dokumentacijo, ki pride v roke prebivalstvu (razna dovoljenja, odkupni bloki, vabila itd.) pritisnejo poseben žig z opozorilom na škodo po požarih. Besedilo takega žiga se glasi: "Varujmo gozdove požarov! Opozorite organe javne varnosti, gasilce, ali gozdarje, če opazite požar! Takojšnje ukrepanje prištedi mnogo škode in denarja!" Tudi delavci, ki so v stalnem in začasnem delovnem razmerju dobijo delovni nalog opremljen z žigom, ki ima napis: "Varujmo gozdove požarov! Ukrepanje proti požarom je dolžnost vsakega delavca zavoda tudi izven delovnega časa!" Gozdarji v borbi proti požarom tesno sodelujejo tudi z Ljudsko milico, železničarji in vojsko. Požrtvovalne vojaške enote, ki so se izkazale pri gašenju gozdnih požarov so tudi obdarili s praktičnimi darili.

Veliko preglavic jim delajo turisti, ki dobesedno preplavljajo pokrajino in si vedno iščejo primerno senco pod bori, kjer radi zakurijo ogenj in večkrat povzročijo požar. Revirni gozdarji zavoda so večkrat nemočni, če jih hočejo opozoriti na nevarnost, bodisi zato, ker nimajo ustreznih pooblastil in uniform, ali pa ne znajo tujega jezika. S tem v zvezi nam je revirni gozdar povedal zanimivo anekdoto. Pri svojem obhodu je opazil nemške turiste, ki so sredi borove kulture kurili ogenj in pekli čevapčiče. Stopil je k njim in jih skušal s kretnjami in italijanščino prepričati, da ne smejo kuriti v gozdu. Čeprav se je

na moč trudil, jim ni mogel ničesar dopovedati. Zato je popustil in ves nejevoljen odšel. Nedaleč stran je opazil zajetnega modrasa, ga ubil, prijel za rep in se z njim vrnil k turistom. Ko jim je kazal ubitega modrasa, so takoj pobrali šila in kopita, pogasili ogenj in se odpeljali dalje.

Lahko bi naštel še vrsto drobnih zanimivosti, ki smo jih slišali ali videli na seminarju. Kot že rečeno, bi bilo marsikaj posnemanja vredno tudi za nas. Čeprav požari pri nas niso tako pogosti kot na Krasu, pa nam vseeno povzročijo precej škode. Naj navedem samo podatke o požarih, ki so bili na našem območju v lanskem in letošnjem letu.

V letu 1968 smo imeli po številu 34 gozdnih požarov, ki so zajeli 101,50 ha površine in po ocenah povzročili škodo v znesku 118.960 N din. Vsi požari so bili v spomladanskem času od 5.3. do 17.5.1969. Od tega je kar osemkrat gorelo v nasadih iglavcev, kjer je ogenj povzročil škode za 72.589 N din na skupni površini 11,89 ha. Letos, ko ni bilo tako hude suše, je bil ogenj bolj prizanesljiv. Gorelo je v 7 primerih, požar pa je zajel 6,50 ha površin. Od tega je 3 krat gorelo v nasadih (4,88 ha), kjer znaša škoda 34.755 N din.

Kljub temu, da imamo za podjetje izdelan načrt požarnega varstva gozdov in da se poslužujemo najrazličnejših preventivnih ukrepov (dežurstvo, opozorilni napisi, požarni pasovi itd.) bomo morali še veliko storiti za varnost gozdov pred požari.

ing. Jože Petrič

xXx

H O N O R A R

Urednik našega glasila "Dolenjski gozdar" seznanja spoštovane bralce, uradne in neuradne dopisnike, da je najvišji organ upravljanja delovne organizacije, delavski svet, na seji dne 5. maja 1969, svečano izglasoval sklep, da osmi dan po objavi dobijo vsi pridni dopisniki plačane svoje lastne prispevke.

Če je tako, potem grem v kavarno! Tam sem prost. Lahko pre-mišljam o vsebini in obliki članka, ki bo le tako lahko moj lasten in ne zložen s stavki drugih avtorjev. Zakaj? Če bo urednik ali njegov uredniški odbor, ki ima pravico cenzurirati vsako besedo, našel podobnosti z drugimi pisci, se lahko zgodi, da sem ob honorar.

Gledam skozi okno, premišljujem, medtem pa srkam grenko turško kavo. Kaj naj napišem? O podturnškem novem avtobusu? Ne, o tem bodo pisali Podturnčani sami. O kombibusu, ki ga kupujejo pod-turnški gasilci, o požarih in ljudeh, ki jih zanetijo, o obre-kovanju, o uspehih in neuspehih v našem gospodarstvu, o prodajalcih in kupcih kmetijskih, gozdnih in gradbenih zemljišč, o črnem ribezu in belokranjskih steljnikih? O čem naj torej pišem? O deževnih dnevih, visokih in majhnih plačah, o dopustu, o slabih cestah in visokih cenah, o delovni disciplini, o avtomobilizmu, o birokraciji, o kadrovski politiki? O čem? O vsem je že mnogo napisanega, zato ne najdem primerne navdiha. Če že najdeš naslov, je težko napisati vsebino. Brez vsebine pa ni članka. Brez naslova in primerne vsebine ni članka, pa tudi honorarja ne bo. Adijo honorarček, čeprav majhen, komaj 1.000 S din za eno stran, pa si ušel. Ne bom te dobil, ker nisem nič napisal. Samo gledam skozi okno zgornje kavarne. Gledam avtobuse, ki se hitro menjajo na postaji, pišem pa nič. Pa tudi avtobusov ne vidim več. Ne zaradi turške, še manj zaradi konjaka, temveč zaradi mraka, ki je razgrnil svojo odejo nad zemljo in jo čedalje bolj pokriva, vse dokler ne prižgejo javnih luči. Prazen papir, ki ni čisto prazen (na njem so naslovi), spravim v žep. Mogoče sem v glavi kdaj drugič porodi ideja, pa jo bom pod naslov napisal - pod tistega kamor pač spada.

Franc Markovič

xXx

SKLEPI ZADNJE SEJE UPRAVNEGA ODBORA IN DELAVSKEGA SVETA

Upravni odbor je na seji 13. junija razpravljajal o materialu za delavski svet in sprejel določene predloge in priporočila, ki so bila posredovana na zasedanju DS. Poleg tega je sprejel še naslednje odločitve:

1. Delavcem na odpremnih skladiščih se za sortiranje in odbiranje vrednejših sortimentov (gračbenega ^{lesa} iz jamskega in celuloznega lesa) odobri plačilo 2,00 S din od m³ odbranega lesa.
2. Jereb Janez, gozdarski tehnik se začasno razporedi na obrat za gozdarsko načrtovanje za opravljanje taksacijskih del v poletni sezoni.
3. Veselič Antonu, vodji skladiščne službe na GO Trebnje se zaradi povečanega obsega dela na opravljanje nekaterih referentskih del določi terenski dodatek v višini 200,00 din. Odločitev velja do imenovanja referenta.
4. Slušateljem srednje gozdarske šole v Novem mestu - članom kolektiva je bil odobren izredni študijski dopust v trajanju 10 delovnih dni za pripravo za diplomski izpit. Upravičenci koristijo dopust v sporazumu z upraviteljem obrata.
5. Miklič Ivanu, delavcu na obratu za gozdarsko načrtovanje, je bilo odobreno zdravljenje kožne bolezni v odgovarjajočem zdravstvenem zavodu.
6. Imenovana je bila komisija v sestavu Klančičar ing. Slavko, ing. Vlado Pavec, in Rade Jože z nalogo, da preuči prošnjo ing. Kure Jožeta o plačilu stroškov v zvezi z zahtevkom o patetiranju izuma - obešalne priprave za drva.
7. Šoferju GO Podturn Čebren Cvetu, je bila na podlagi pravilnika o prevozu motornih vozil odobrena nagrada v znesku 200,00 din za prevoženih 200.000 km pod pogoji, ki jih določa pravilnik.
8. 18. delavcem gozdnih obratov, ki so od 5.5. do 10.5. 1969 obiskovali tečaj na Planini, se izdajo potrdila za delo z motorno žago in varstvo pri delu.
9. Ing. Starič Ludviku so bili odobreni avtobusni prevozni stroški za prevoz na delo na relaciji Straža-Črmošnjice.
10. Potrjen je bil dogovor med tovarno perila Labod Novo mesto in GG o začasni oddaji v najem stanovanja, ki ga zaseda Darovec Jože, pod pogojem, da Labod odobri imenovanemu oz. njegovi ženi posojilo za dograditev stanovanjske hiše, v znesku 30.000,00 din.

11. V zvezi z razpisom gozdarskega šolskega centra Postojna, so bili dijakom - učencem šole za gozdne delavce odobreni za čas šolanja v Postojni naslednji stroški: šolnina, izdatki za skripta, mesečna vzdrževalnina v internatu in posebna denarna nagrada v znesku 50,00 - 100,00 din z namenom, da bi se na razpis javilo vsaj nekaj mladih prijaviteljev.
12. Potrjena je bila pogodba z Mestnim gledališčem ljubljanskim za oglas oziroma nakup 40 vstopnic za predstave navedenega gledališča v Novem mestu.
13. Za letovanje socialno in zdravstveno ogroženih otrok je bila na prispele prošnje odobrena denarna pomoč in sicer:

Občinskemu odboru RK Novo mesto	1.000,00	N din
" " Metlika	100,00	"
" " Črnomelj	350,00	"
" " Trebnje	250,00	"
14. Vidnjevič Petru, upokojenemu delavcu GO Črnomelj, je bila odobrena pomoč pri zdravljenju v znesku 250,00 din.
15. Ing. Kalinoviču in ing. Kure Jožetu je bilo odobreno 2-dnevno službeno potovanje v Avstrijo za ogled gozdarske mehanizacije, Ilc Stanetu pa enodnevno potovanje prav tako v Avstrijo v zvezi s prodajo lesa v to državo.

Delavski svet je na 8. seji dne 16. junija 1969 razpravljal in sklepal o naslednjem:

1. Sprejel je finančni plan podjetja. Poleg tega je sprejel sklep, s katerim je določil znesek 56.000,00 din kot prispevek lastnikom gozdov za popravilo gozdnih poti.
2. Sprejel je normative za prevoz gozdnih sortimentov s kamioni in traktorji.
3. Sprejel je nove normative za gradbena dela pri gradnji gozdnih cest. Zaradi obsežnosti jih ne objavljamo v glasilu.
4. Sprejel je sklep o prodaji in razhodovanju osnovnih sredstev. Za ocenitev vrednosti je imenoval komisijo in sicer Kure ing. Jožeta za predsednika ter Ilc Staneta in Lukšič Franca za člana.
5. Z nekaterimi manjšimi spremembami je potrdil predlog komisije

za razpis posojila. Posojilo je prosilo 65 delavcev v znesku 84 milijonov S din.

Seznam članov delovne skupnosti, ki so zaprosili posojilo in odobrena vsota:

Priimek in ime prosilca	Odobreno din	Ni odobreno-razlog
<u>Uprava:</u>		
1. ing. Rade Kalinovič	4.300,00	
2. Kraševce Tone	4.300,00	
3. Lukšič Franc	8.550,00	
4. ing. Jože Kure	4.300,00	
5. Rustja Janez	8.550,00	
<u>GO Novo mesto:</u>		
7. Stariha Anton	5.000,00	
8. Novak Franc	8.000,00	
9. Žagar Jože	8.000,00	
10. Robek Viktor	-	nima dokumentacije
11. Cvelbar Leopold	-	" "
12. Zorc Marija	4.000,00	
13. ing. Pavlič Vili	10.000,00	
14. Božič Franc	7.000,00	
15. Povše Franc	5.000,00	
16. Turk Anton	-	nima dokumentacije
17. Gričar Franc	5.000,00	
18. Kos Leon	10.000,00	
19. Darovec Jože	6.000,00	
<u>GO Straža:</u>		
20. Šenica Ivan	-	nima dokumentacije
21. Tisovec Marija	10.000,00	
22. Novak Jože	10.000,00	
23. Levstik Jože	5.000,00	
24. ing. Štor Adolf	-	nima dokumentacije
<u>GO Podturn:</u>		
25. Pribanič Milan	9.000,00	
26. ing. Klančičar Slavko	7.000,00	
27. Lukšič Jože	7.000,00	
28. Turk Ivan	9.000,00	
29. Mavsar Jože	-	nima dokumentacije
30. Murn Franc	-	ne gre za pridobitev novih stan.površin

31. Gril Avgust	8.000,00	
32. Vlašič Anton	5.000,00	
33. Miklič Božo	-	nima dokumentacije
34. Zamida Rudi	9.000,00	
35. Čibej Milena	7.000,00	
36. Bradač Ivan	-	ne gre za pridobitev novih stan.površin
37. Bobnar Alojz	-	"
38. Struna Rudi	-	"
39. Domuz Zdravko	-	nima dokumentacije
40. Nunič Zdravko	-	"
41. Milakovič Dragutin	-	"
42. Filipovič. Valent	-	za nakup stare hiše se posojilo ne more odobriti

GO Črmošnjice:

43. Rabzelj Vinko	10.000,00	
44. Šebenik Janez	10.000,00	
45. Alič Begdo	-	nima dokumentacije

GO Črnomelj:

46. Bahor Olga	9.000,00	
47. Rom Stanko	5.000,00	
48. Murn Alojz	6.000,00	
49. Tomanič Alojz	5.000,00	
50. Horvatič Drago	7.000,00	
51. Gračan Florjan	3.000,00	
52. Lozar Jože	-	nima dokumentacije
53. Rade Jože	7.000,00	
54. Rom Matija	5.000,00	
55. Rožič Janez	10.000,00	
56. Panjan Anica	-	ne gre za pridobitev novih stanov.površin
57. Vraničar Vinko	-	"
58. Janež Franc	-	nakup oz.zagotovitev primerne stanovanja
59. Dandič Vinko	-	ne gre za pridobitev novih stan.površin
60. Čavlovič Nikola	-	adaptacija

GO Trebnje:

61. Smolič Jože	-	ne gre za pridobitev novih stan.površin
62. Strajnar Alojz	7.000,00	

Gradbeni obrat:

63. Kopar Alojz	10.000,00	
64. Povše Franc	-	ne gre za pridobit novih stan.površin

Obrat za gozd.načrtovanje:

65. Kure ing. Danilo	5.000,00
----------------------	----------

6. Sprejel je merila za manipulante na železniških postajah. Osnova za posamezno delovno mesto manipulanta se izračuna na sledeč način: poprečni mesečni osebni dohodek znaša 905,00 din, od tega je določen fikсни del 80 % in variabilni del 20 %. Določena je zgornja meja 1.020,00 din in minimalna osnova 800,00 din. Na podlagi prevzetega oziroma oddanega lesa je izračunan variabilni del za posamezno skladišče in znaša: skladišče Novo mesto 461,00 din mesečno, skladišče Straža 661,00 din, skladišče Črnomelj 656,00 din in Trebnje 401,00 din. Variabilni del se deli na število zaposlenih manipulantov. Skladiščem, katerih manipulanti imajo po dve skladišči, se prizna za vsak primer 50,00 din. Vsem manipulantom pripada terenski dodatek 70,00 din.
7. Sprejel je sklep o podaljšanju mandata organom upravljanja. Do uskladitve statuta in pravilnika o pravicah in dolžnostih lastnikov gozdov se podaljša mandat delavskemu svetu, upravnemu odboru, ostalim odborom in komisijam, ki sta jih imenovala delavski svet in upravni odbor.
8. Delavski svet je sklenil, da gozdno gospodarstvo kupi zemljišče v izmeri 1.04.31 ha v k.o. Vinje vas in leži v gospodarski enoti Radoha od Plut Jakoba iz Brezove rebri pri Semiču, za 800,00 din.

Zavrnil je predlog, po katerem naj bi GG prodalo gozdove in zemljišča, ki so primerna za osnovanje gozdov. Prodaja gozdov in gozdnih zemljišč privatnim osebam je po tolmačenju sekretariata za gospodarstvo z zakonom prepovedana.

9. Delavski svet je sprejel sklep o odpravi 38. člena pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki se glasi:

"Kadar delavec izostane neopravičeno z dela se mu zmanjša terenski dodatek oziroma pavšal:

- za en dan neopravičenega izostanka 20 %
- za dva dni neopravičenega izostanka 40 %
- za tri ali več dni neopravičenega izostanka v mesecu pa izgubi delavec terenski dodatek oziroma pavšal za ves mesec".

10. V komisijo za potrjevanje gradbenih načrtov in situacij so bili imenovani: Kure ing. Jože kot predsednik, Kraševac Anton in upravitelj obrata, za katerega je načrt izdelan oziroma se potrjuje situacija.

11. Z večino glasov je potrdil predlog komisije za izrekanje ukrepov o izključitvi Begič Željka, gozdnega delavca GO Trebnje, iz delovne skupnosti.

xXx

SPREJET JE GOSPODARSKI PLAN ZA LETO 1969

Centralni delavski svet podjetja je na seji dne 16. junija 1969 sprejel gospodarski plan za leto 1969.

Sprejeti plan je instrument upravljanja, s katerim zavestno predvidevamo cilje poslovanja v letošnjem letu ter sredstva in stroške, ki so potrebni za doseg teh ciljev. V planu so začrtane osnovne smernice naše poslovne politike v letu 1969, sami planski podatki pa nam v teku poslovanja služijo kot ka- žipot in orientacija pri delu. Od vestnega izpolnjevanja plan- skih nalog je odvisen tudi naš razvoj in uspeh poslovanja.

Gospodarski plan je sestavljen po obratih in po dejavnostih s sumarnim prikazom za vse podjetje. Vsebuje naslednje plane:

1. Plan proizvodnje po količinah in vrednostih.

Količinski plan poseka lesa SLP	101.000 m ³
Količinski plan odkupa lesa ZS	<u>37.500 m³</u>
SKUPAJ:	<u>138.500 m³</u>

Vrednostno je predvidena realizacija v višini 34,208.704,25 din, od tega znaša realizacija lesa 24,682.500,00 din, t.j. v isti višini kot v letu 1968.

2. Plan izkoriščanja mehanizacije.

V tem planu so planirani količinski in vrednostni efekti naše mehanizacije, katere storitve bodo predvidoma znašale 2,674.680,00 din.

3. Plan delovne sile in norma ur.

Za doseg predvidenih del bomo v letu 1969 rabili 706 delavcev, od tega 186 uslužbencev in 520 fizičnih delavcev.

4. Plan stroškov.

Stroški so planirani za vsa predvidena dela v obliki indirektnih stroškov ter posebej splošni (indirektni) stroški obratov in uprave. Skupni stroški znašajo 33.211.408,00 din, od tega znašajo direktni izdelavni stroški 18,863.013,00 din.

5. Plan finančnega rezultata.

Po planu dohodkov in stroškov predvidevamo za 987.295,00 din dobička, ki ga bomo ob koncu leta razdelili skladno z določili pravilnika o delitvi dohodka na sklade podjetja in osebne dohodke iz dobička.

6. Plan investicij in drugih naložb.

V tem planu so planirane nove investicije in njihovi viri.

Za leto 1969 je predvideno:

- za gradnjo gozdnih cest	1,100.000,00 din
- za gospodarske stavbe	181.000,00 din
- za mehanizacijo in opremo	935.000,00 din
- za druge investicije (projektiranje cest, fitocenološka dela, nakup gozdov)	200.000,00 din
- za gozdnogojitvena dela	
družbeni sektor	1,372.000,00 din
zasebni sektor	783.000,00 din
- za urejanje gozdov	600.000,00 din

SKUPAJ: 5,171.000,00 din

Gospodarski načrt se praviloma sprejema v začetku leta. Pri nas smo ob koncu leta 1968 sprejeli količinski plan poseka in odkupa ter plan investicij, dočim smo ostale plane sprejeli šele sedaj. Do te zakasnitve je prišlo v glavnem zaradi sprememb v predpisih ter zaradi izdelave pravilnika o

delitvi osebnih dohodkov, katerega rezultati so vplivali na sam plan ter so v planu tudi upoštevani. V bodoče bomo skušali izdelati plan do konca meseca februarja, ker smatramo, da je ta termin dovolj zgođen za sprejem gospodarskega plana.

Anton Kraševac

xXx

VTISI Z EKSKURZIJE V ŠVICI V DNEH 18.5. - 24.5.1969

Uvod (ing. Janez Penca)

Za strokovno ekskurzijsko gozdarskih tehnikov in inženirjev našega podjetja v Švico smo se dokončno odločili takrat, ko nam je prof. dr. Mlinšek obljubil pri organizaciji svojo pomoč. V Švico smo si želeli, ker smo bili prepričani, da je ta dežela glede gospodarjenja z gozdovi zelo napredna, pa tudi v nekaterih pogledih našim razmeram podobna.

Sedaj, ko je potovanje za nami, vsi ugotavljamo, da je bilo koristno in poučno. V naslednjih sestavkih opisuje svoje vtise sedem udeležencev, vsak po en dan in zato upam, da boste tudi tisti, ki ste bili doma, dobro obveščeni o zanimivostih, ki smo jih opazili v Švici.

Za uvod si skušajmo odgovoriti na vprašanje, kakšen je bil namen potovanja in ali je bil namen dosežen in kakšnih koristi pričakujemo pri našem delu.

Izobrazbi v šoli ali študiju strokovne literature še potem, ko je šola za nami, je praktično delo in opazovanje gozdov in gozdarjevega dela v njih prav gotovo zelo potrebno in uspešno dopolnilo. Tako pridobljene izkušnje ostanejo človeku globlje v spominu in dobri zgledi vlečejo k posnemanju. Naš namen je torej bil spoznati se z razmerami v švicarskih gozdovih, saj je znano, da so z načrtnim in strokovnim gospodarjenjem tam začeli preje kot pri nas.

Šest dni je sicer malo za spoznavanje gozdarstva neke dežele, vendar sem mnenja, da smo kljub temu z dobro organizacijo, odličnim vodstvom švicarskih strokovnjakov in zelo smotrno izbranimi objekti, ki smo si jih ogledali, uspeli v kratkem času nabrati mnogo koristnih vtisov. Potovanje pa ni bilo poučno samo po gozdarski plati. Švica nam je lahko zgled urejenosti, dobrega gospodarjenja in skrbi za ohranitev prirodnih lepote. Ko smo občudovali lepoto pokrajine, smo v mislih ugotavljali, da je tudi naša domovina bogata po prirodnih lepotah, ki pa jih mnogokrat ne cenimo dovolj ali pa jih celo nesmotrno uničujemo.

Upamo, da bodo stroški, ki smo jih imeli z ekskurzijo, bogato povrnjeni. Potovanje je vzpodbuda za dejavnost v bodoče in obenem priznanje in nagrada našim gozdarjem za dosedanje požrtvovalno delo. Kolikor bolj bodo očitni pozitivni rezultati takega načina izobraževanja, toliko več je možnosti, da bi še kdaj organizirali kako podobno strokovno ekskurzijo.

Prvi dan (Franc Markovič)

Že smo zbrani na avtobusni postaji v Novem mestu in ne moremo verjeti, da potujemo v deželo, ki je nad 1000 km oddaljena od nas, v Švico. Pa vendar je res. Šofer Ivan Zagorc z avtobusom že prihaja na postajo. Odhod je določen ob 5. uri 18. maja 1969. Vsi smo zbrani. Pozdravimo šoferja, si želimo srečno vožnjo in že krenemo proti Ljubljani. Prvo srečanje z avtobusom pove, da potovanje ne bo utrudljivo, saj je naša raketa zelo prostorna in udobna, tovariš Zagorc pa zelo sposoben voznik. Razumevanje med potniki pa bo dalo tudi svoj prispevek k dobri vožnji.

Tovariš direktor sporoči po mikrofONU, ki deluje brezhibno, maršruto. Sledi nekaj okroglih in pesem v jutranji pozdrav, ki jo zapoje tovariš Kopic. Že smo v Ljubljani. Kratek postanek. Na avtobus sprejmemo naša gosta, vodiča in prevajalca. Strokovno ekskurzijo bo vodila ing. Horvatova, asistentka prof. dr. Mlinška, turistično stran pa nam bo razkazoval tovariš Kajzer, sodelavec Kompassa iz Ljubljane. Še kratek postanek pred pisarno Kompassa v Šiški, pa zopet vožnja proti lepi Gorenjski. Zelo hitro puščamo za seboj Kranj, Žirovnico, Bled in Jesenice. Postanek v Kranjski gori. Še zadnji napitek za dinarje in priprava za nastop na carini. Brez posebnih težav, prerekanj in vprašanj pridemo na avstrijska tla in se peljemo dalje proti Beljaku. Tovariš Kajzer nam pove nekaj podatkov o Avstriji.

Ta dežela šteje 7,4 milijona prebivalcev. Največ je Avstrijcev (kar 93,3%), Nemcev je 3,5 %, Slovencev 1,5 %, Hrvatov 1 %, ostali pa so drugih narodnosti. Avstrija je upravno teritorialno razdeljena na devet dežel. Skupaj ima 8.385.000 ha površin, od tega 3.353.000 ha gozdov. S kmetijstvom in gozdarstvom se ukvarja 22,8 % prebivalstva, 46,5 % jih dela v industriji, 16,4 % v trgovini, 14,3 % pa v ostalih dejavnostih. Avstrija je tipična alpska dežela, saj sestavljajo tri petine ozemlja alpska gorstva in predalpski svet. Centralne Alpe so zgrajene iz zelo starih kamenin, ki vsebujejo dragocene rudne žile. Na tem področju se razvija, zaradi ugodnih prometnih zvezj, gorski in zimski turizem. Zelo bogati gozdovi dajejo precejšnje količine lesa, ki ga predelajo v zelo razviti žagaški lesnopredelovalni in celulozni industriji. Dežela ima mnogo zgodovinskih in kulturnih spomenikov.

Tovarišica ing. Horvatova izkoristi pavzo, seveda v avtobusu in seznanj potnike z deželo v katero potujemo. Svoje zelo zanimivo predavanje je razdelila v tri poglavja: 1. splošno o Švici, 2. razvoj gozdarstva v Švici in vse kar je z njim povezano in 3. dala je napotke, kako naj se v Švici obnašamo. Pove, da so Švicarji zelo vljudni, odkriti ljudje, govorijo resnico, so točni in sigurni. Ko se peljemo po nekem naselju vidimo, da mladi mož v vozičku vozi otroka. Tov. Horvatova pove, da je to v Švici nekaj vsakdanjega. Pove primer, ko je v Jugoslavijo prišla na dopust zelo izobražena družina, pa si je sama kuhala. Najtežje delo, pomivanje posode, je opravljal mož, saj tega ženi ni dovolil, češ, da ona doma pomiva posodo. Taki bi morali biti slovenski možje. Pa se oglasi tam zadaj v avtobusu kranjski Janez in pravi: "Tako je, mi jo pomivamo doma vse leto, zato je ne bomo še na dopustu".

Nad Beljakom se ustavimo, kajti hrano je treba preložiti iz enega v drug predal. Po tridesetminutnem postanku se peljemo po pobočju, kjer je zelo lep razgled v dolino reke Zilje. Smo v Beljaku, ki ima 35.000 prebivalcev. Pomemben je kot prometno križišče železniških prog in cest. Ima zelo razvito lesno industrijo in trgovino. Peljemo se ob reki Dravi proti Špitalu in naprej v Lienz. Prestopimo avstrijsko-italijansko mejo in nadaljujemo pot ob Dravi, katere bregovi postajajo vedno ožji. Na manjšem prelazu v Italiji, na zamočvirjenem travniku izvira Drava. V jamicah, ki so jih napravila goveda, stoji voda in se prav počasi pretaka v drugo nižjo jamico, malo naprej pa se voda združi v majhnem jarku in nadaljuje pot tja do Črnega morja. Nedaleč od izvira Drave skoro na ravnini, se na enak način pretaka druga voda, ki pa bo ne vem čez koliko dni, prišla v Jadransko morje.

Velike gore lahko ločujejo samo vode, ne morejo pa ločiti ljudi. Tudi na tem predelu italijanske strani živijo Avstrijci, kar smo lahko ugotovili, čeprav se naš avtobus ni ustavil. Zaradi Južne Tirolske so večkrat spori. Še posebno to potrjuje precejšnje število italijanskih karabinerjev ob italijansko-avstrijski meji.

Naša raketa drsi ob italijansko-avstrijski meji, kjer jo brez vsakih težav na prelazu Brenner zopet prestopimo. Carinik povpraša samo po naši tako iskani slivovici.

Naša pot pelje ob reki Inn do Innsbrucka, glavnega mesta Tirolske. Mesto je polno lepih zgradb in kulturnih znamenitosti, krasijo pa ga tudi bakrene strehe, zgrajene v pozni gotiki. To mesto je obiskalo mnogo pomembnih osebnosti in njim v čast so vzdane plošče in zgrajene cele palače. Imeli smo priliko nekaj tega videti le skozi okna avtobusa. Mesto je bilo nedavno tega gostitelj velikih zimskih olimpijskih iger. Iz avtobusa vidimo številne žičnice in vlečnice, sodniške stolpe, gorilnik, kjer je v času iger gorel olimpijski ogenj in olimpijsko vas. Nedaleč od mesta zapeljemo na novo avtomobilsko cesto. To je cesta modernega časa. To je arhitektura! Štiri, oziroma šest pasovna cesta, zgrajena na stebrih, pušča pod seboj vse skromno življenje. Ne umika se njivam, vrtovom, rekam, niti vasem, pač pa jih enostavno preleti. Svojo maturo pa so arhitekti položili pri izgradnji mostu imenovanem Most Evrope. To je najvišji most v Evropi. Dolg je 820 m, visok pa 190 m. Votli stebri, ki ta most nosijo, so debeli samo 55 cm spodaj, zgoraj pa le 35 cm. Skoraj neverjetno, pa je le res. Ko gremo peš poizkusiti, če je ta most kaj trden, ugotovimo, da se pod našimi nogami zelo ziblje. Na mostu je kot v čolnu, ki se ziblje na valovih. Nekaj nas pride do ene tretjine dolžine mostu, pa se kmalu vrnemo. Najbolj korajžni so šli do sredine, še malo čez in so se vsi srečno vrnili.

Še pozdrav z razglednico v domovino in že zdravimo po zibajočem se mostu na drugi breg reke. Naša pot gre ob reki Inn. Na naši desni so Lehtalske Alpe, na levi pa Stubarske Alpe. Počasi postajamo utrujeni, saj vodnik do nas nima usmiljenja. Radi bi se ustavili pred kakšnim grozdom kot je navada, pa tudi tega nam ne privoščijo, čeprav imamo nekaj šilingov, ki spodbujajo k naši nameri. Še malo pa skozi zelo lepo turistično mesto s 162 hoteli, Sv. Anton, prispemo do Sv. Krištofa, 1768 m na prelazu Arlberg, kjer neusmiljeno sneži. Tu se ustavimo in hitro stečemo na dvojnega. Spet pozdrav z razglednico domačim. V

sporočilu nismo pozabili napisati naše radosti, da je proti koncu meseca maja tam v daljavi prava zima. Ob povratku domov smo bili zelo razočarani, kajti huje kot tam je bilo v domovini, kjer bi lahko doživeli pravo katastrofo. Spuščamo se ob zelo deroči reki Inn do Dalaasa, pa ne ameriškega, temveč avstrijskega in naprej v Bludenz, v avstrijski deželi Vorarlberg, kjer preživimo prvo noč. Že od gorskega prelaza Arlberg nas spremlja dež, ki po prihodu v Bludenz ne pozna manire. Tako pada, da si niti mesta ne moremo ogledati. Sicer pa je mesto zelo mirno. Zato po dobri večerji vsi utrujeni ležemo spat.

Drugi dan (ing. Slavko Klančičar)

Šele proti jutru, ko se je neznosni trušč z ulice polegel, me je tiho šelestenje dežja zazibalo v sen. Pred tem sem se večkrat spomnil na naša mesta, kjer ob 21. uri že težko koga najdeš na cesti in kjer vlada spokojni mir.

Vstal sem kljub kratkemu spancu izjemoma med prvimi. Med vhodnimi vrati v naš hotel, sem zalotil nekaj naših gologlavih in bolj redkolasih "mladeničev", ki so roteče gledali v nebo, iz katerega je neusmiljeno deževalo. Slišal sem med drugimi tudi tole: "No, izgleda, da bomo namesto švicarskih ur kupili kar dežnike in klobuke!" Ni mi ušla tudi boječa pripomba: "Pa ja ne bomo v takem trapali kje po hosti". Dobro jih je prestrašila ing. Horvatova z uvodnim predavanjem o švicarski delovni vnemi, ne glede na vreme, sem si mislil, pri tem pa ljubeče pobožal rdeč zločljiv ženski dežnik, katerega mi je žena zadnji trenutek pred odhodom od doma, potisnila v roke.

Odhod iz avstrijskega Bludenza proti Feldkirchnu, kjer je meja med Avstrijo in Lihtenštajnom, je bil točno po programu. Počasi je dež pojenjal in ko je tov. Kopič zapel še nekaj svojih narodnih, je bilo razpoleženje na višku.

Sam pa sem postajal vedno bolj nestrpen pred ponovnim srečanjem z deželo, kjer sem ravno pred 10 leti preživel kot praktikant 10 tednov. Kakšen vtis bo napravilo sedaj name njihovo gozdarstvo in standard? Za koliko so nam v teh letih zopet ušli? Švica je bila za nas vedno vzor, kako se gospodarji z gozdovi in še v mnogočem.

Sredi takega razmišljanja smo prišli na mejo med Avstrijo in Lihtenštajnom, ki je s Švico v carinski uniji. Zato so nas sprejeli kar švicarski mejni organi.

Meja med eno najmanjših državic na svetu in Švico pravzaprav sploh ni opazna. Glavno mesto kneževine, Vaduz, smo na žalost, zaradi pomanjkanja časa obšli. Vodič nas je ves čas seznanjal z zanimivostmi in zgodovino krajev, skozi katere smo šli, tako, da smo bili povsem na tekočem.

Kratko vožnjo do mesta, kjer so nas prevzeli švicarski gozdarji, je izkoristila naša vodnica po strokovni liniji in nam na hitro povedala nekaj podatkov o visokem šolstvu. Študij traja v Švici 4 leta in je treba zanj plačevati visoko šolnino. Zato ga jemljejo vsi zelo resno in je izpad majhen. Običajno je v letniku 8 - 12 študentov. (Pri vpisu moje generacije nas je bilo 80). Po dveh letih je obvezna enoletna praksa. Praktikantje so dodeljeni kantonalnim inšpektorjem, pod nadzorom katerih opravijo vse faze dela v vseh tipih gozdov. Po končani praksi dobi vsak spričevalo, kjer je med drugim ocenjen tudi praktikantov odnos do nadrejenih in podrejenih. Študentje se ne smejo politično udejstvovati. Kot zanimivost še to, da je bila pred leti velika razprava o tem, ali naj se študentje med seboj tikajo ali vikajo.

Na sekunde točno smo okoli vogala zapeljali pred železniško postajo v mestecu Altstätten. Na žalost švicarjev nismo mogli presenetiti z našo točnostjo, ker jih ni bilo. No, kmalu se je izkristaliziralo, da pravzaprav čakamo našega rojaka ing. Grilca, ki dela tu doktorat. Tako je bila zamuda takoj bolj razumljiva. Ko je kasneje prišel, je seveda svojo zamudo opravičil z močnim argumentom.

Naš novi vodja, ki se je izkazal za zelo koristnega, nas je peljal na sever proti Bodenskemu jezeru. Lep čas smo se nato peljali ob tem 64 km dolgem švicarskem "morju", ki pa si ga delijo poleg Švice še Nemčija in Avstrija. Zvrstila so se mesta St. Margrethen, Forschach in Romanshorn. Tu ob jezeru v Kraju Meinau, je tudi čudovit botanični vrt, katerega je v prejšnjem stoletju dal osnovati Bernadotte.

V Kreuzlingenu, kanton Turgau, nas je že čakal simpatični inženir, forstmeister Uhlmer. Še trenutek in že smo v bližnjem gozdu. Prvo, kar me je presenetilo v njem ni bilo v zvezi z gozdarstvom, ampak veliko podzemnih bunkerjev obdanih z bodečo

žico. Več kot 10 metrov široki pasovi bodeče žice in protitan-
kovskih ovir, so se iz gozda preko polj vlekli v neskončnost.
Prva bojna linija. Rovedali so nam, da so te utrdbe iz II. sve-
tovne vojne, ko je Švica, čeprav nevtralna, pričakovala vdor
Nemcev. Kajti nedaleč od tu preko Rena in Bodenskega jezera je
že Nemčija. Vse te utrdbe, ki so stale mnogo denarja, so Švi-
carji pustili za vsak slučaj. No, mi smo po vojni vse take in
podobne stvari podrli, prepričani, da je bila to poslednja vo-
jna.

Gozd v katerem smo se znašli je bil Querceto carpinetum v rav-
nini, na težkih tleh in na morenski podlagi. Klima je tu zara-
di bližine jezera precej mila. Gozd je bil nekoč samostanski.
V njem intenzivno gospodarijo že 60 let. V tem gozdu smo si
dopoldne ogledali tri objekte, ki pa jih ne bi posamezno opi-
soval, ker je precej stvari podobnih in vprašanja z naše stra-
ni so se prepletala.

Sestoj, katerega smo videli najprej, mi je najbolj ostal v
spominu zaradi pestrosti drevesnih vrst (bukev, smreka, jelka,
hrast, jesen, češnja, gaber, macesen). Vse drevesne vrste so
tu autohtone, razen sušetskega macesna, ki so ga vnesli pred
100 leti. Uspeva izredno, saj so višine preko 40 metrov. Ses-
toj je v fazi debeljaka s podstojnim gabrom. Ravno ta polnil-
ni sloj gabra je bil zelo zanimiv. Pri nas bi ga v veliki
skrbi za podmladek posekali. Švicarji si s tem ne delajo skr-
bi, dokler je akumulacija vrednostnega prirastka na teh elit-
nih drevesih tako velika. Zadnja sečnja je bila leta 1963,
vendar tega ni bilo nikjer opaziti. Nikjer kupov vej in od-
padkov. Zaloga je 420 m³/ha. Pri zeliščnem sloju je izstopal
Carex.

Zanimive so bile razprave okoli mogočnih hrastov izredne kva-
litete, katere ne kanijo še kmalu posekati. Hrast bo imel po
mnenju forstmajstra vedno ceno. Za 1 deblo (cca 4 m³) dobijo
2000 frankov, to je 570.000 S din.

Pri sprehodu skozi gozd je na nas napravil velik vtis red.
Čeprav se hlodovina naklada s HIABI je ves les ob cesti lepo
podložen, nadalje obročkan (tudi bukov) in vidno oštevilčen.

Kosili smo v restavraciji, od koder je bil lep pogled na onkraj
Rena ležeče nemško mesto Konstanz. Prostega časa je bilo samo
toliko, da smo pojedli in že smo spet v gozdu, tokrat v občin-
skem.

Opazili smo, da zaščititi podmladka proti divjadi posvečajo veliko skrb. Z drobnejšo mrežo, kot je v navadi pri nas, je bila zaščitena celo smreka. Del stroškov za napravo ograje prispevajo tudi lovci. Naši gozdarji so bili pri spraševanju zelo agilni. Lovsko področje je imel rezervirano ing. Pavec, ceste pa ing. Kure Danilo. Tako smo izvedeli, da je stalež divjadi 20 - 25 komadov na 100 ha, dejansko pa je srnjadi manj, okoli 13 - 15 zaradi nesreč. Ceste so vse zelo dobre. Imajo izrazit strešni profil in so dobro utrjene, k čemur pripomore tudi apno, katerega pri gradnji dodajajo. Gostota prometnic je 70 metrov po ha/na GO Podturn 13 m). Spravilna razdalja ni večja od 150 m. Zanimivo je, da so delavci pri spravilu plačani na uro. Stroški spravila so bili na tem področju 6 frankov za m³.

Pri nas imamo z nabavo HTV sredstev precej dela in težav. Zato je bilo razumljivo zanimanje, kako je to urejeno v Švici. Vsak delavec je zavarovan pri zvezni zavarovalnici. Odškodnino pa dobijo le, če izpolnjujejo pogoje zavarovalnice (nošnja čelade, nakolenk itd.). Vsa ta zaščitna sredstva mora kupiti delavec sam.

Predej vprašan je bilo zastavljenih tudi v zvezi z občinskim gozdom. Kakšen gozd je to? ^{tako} Običajno imajo občine po 300 - 400 ha gozdov. Občine so velike kot naše krajevne skupnosti. Vsak občan ima pravico iz tega gozda dobiti 3 prm drv. Domov odpeljejo tudi veje. Tako smo imeli kasneje priliko videti nekega starejšega moža, kako je iz vej izdeloval butare. V kolikor se kdo priseli v ta kraj, si pravico do gozda lahko odkupi. Kar je čistega dohodka od presežka napadlega lesa gre v občinsko blagajno. Več občin najame gozdarskega inženirja, ki gospodari z gozdovi po strokovni liniji.

Zadnji objekt je izstopal, zato bom podrobneje opisal kaj smo videli. Najprej nas je forstmeister peljal v 20 let star letvenjak hrasta, ki od leta 1956 ni bil negovan. Za šalo smo slišali, da so ga pustili kot vzorec zato, da bi videli, kako se bo razvijal. Takoj poleg je bil 23 let star negovan hrastov letvenjak. Vsa elitna in perspektivna drevesa so bila obročkana z belo barvo. Hrasti izvirajo iz zadnjega obroda semena hrasta v letu 1946. Cilj je ustvariti kvaliteten hrastov drogovenjak in kasneje debeljak s podstojnim gabrovim slojem. Intenziteta nege je bila v začetku 2 leti, kasneje 3, po letu 1972 pa bo 4 leta. Razlika v kvaliteti med enim in drugim sestojem je zelo očitna.

Pozno popoldne je bilo že, ko smo se poslovili od prijaznega forstmeistra, ki že 20 let slušbuje v tem kraju in nima nobene želje preseliti se drugam, čeprav po njegovem ni najbolje plačan (3.000 frankov na mesec, kar zneso v dinarjih "samo" 855.000 S din). Še zahvala, skromna oddolžitev za njegovo prijaznost v obliki naših žganih specialitet in že smo na poti proti Zürichu.

Zaključki za strokovni del prvega dne pa so bili sledeči:

1. Gozdarstvo ima v Švici dolgo tradicijo. Posvečajo mu veliko pozornost. Organizacijske oblike so stalne.
2. Gospodarijo zelo intenzivno dejansko z vsakim drevesom.
3. Ne primanjkuje jim denarja. (Zaščita proti divjadi, turistične investicije v gozdu itd.)
4. Za izgradnjo prometnih žil jim ni žal denarja, ker vedo, kje se da prihraniti pri stroških proizvodnje. (Tudi pri nas bi morali preiti na bolj načrtno polaganje trajnih traktorskih vlek).

Po zapletenih obvozih smo se bližali središču Zürichu. Vodič nam je povedal, da imamo prenočišče v hotelu "Rote hause" v četrti Niederdorf. V Zürichu sem pred leti večkrat bil, zato sem takoj pomislil, da je to ravno pravi kraj za nas ovčke nedolžne. Šofer je moral krepko sukati volan in pokazati vso svojo spretnost, da smo zapeljali po ozkih starih ulicah pred hotel. V hipu smo bili s prtljago v sobah.

Naš sekretar Markovič je na hitro razdelil še devize, katere je imel v veliki torbi. Ta torba z vsebino mu je cela dva dni delala hude skrbi. Povsod jo je nosil s seboj in bil za nepoučene najbolj sumljiv človek. No, to "breme" se je končno le porazdelilo na vse enako in po večerji smo že bolj samozavestno zakorakali po mestu. Prav hitro smo se nagledali dragih ur po 3.000 frankov (855.000 S din).

Ob 21,30^h smo bili že vsi doma v hotelu in iz stavbe se potem nismo več ganili. To je čista resnica. Nekateri so šli potem tudi kmalu spat, kar pa lahko verjamete ali pa ne.

Tretji dan (ing. Boštjan Japelj)

Po bolj ali manj dobro prečuti noči smo se po zajtrku v hotelu "Rothaus" v Zürichu vkrcali na naš "merdžo" in se odpeljali strokovnemu delu nasproti.

Ker sem bil za ta dan določen za glavnega beležnika, sem si pripravil beležko in že takoj zjutraj začel z zbiranjem misli in izjav, ekskluzivnih za Dolenjskega gozdarja. Večina izjav je bila bolj "pasja" in ne sodi v tako publikacijo. Nekatere mor-da na zadnjo stran k humorju, nekatere pa tudi tja ne.

Pripeljali smo se v šolski gozd Lerhwald ETH. Tu nas je pričakoval prof. Ficher s svojim asistentom Janezom Grilcem, ki je trenutno zaposlen na univerzi in se pripravlja na svoje doktorstvo. V tem učnem gozdu imajo lepo predavalnico. V njej nas je prof. Ficher pozdravil in nam na kratko povedal o nastanku in pomenu Lerhwalda.

Zvezna univerza v Zürichu je bila ustanovljena 1855. leta. Med prvimi šestimi fakultetami, ki so jo sestavljale, je bil tudi gozdarski oddelek. Züriška kantonalna uprava je pripojila del občinskega gozda novi gozdarski fakulteti in zgradila ob njem poslopja. Do sedaj je predavalo na Züriški fakulteti gojenje gozdov le pet profesorjev v 120.letih obstoja.

Leta 1927 je prof. Schedelin uspel kupiti Lerhwald od kmečke korporacije. Gozd je bil slab in je imel na 300 ha le 1 km slabe gozdne ceste. Nadmorska višina je v poprečju 500 m, najvišja 850 m, najnižja pa 350 m nad morjem. Padavin je 1200 mm letno, s tem, da so zelo ugodno razporejene preko celega leta. Tla so bogata in zelo občutljiva.

Namen učnega gozda je v tem, da služi pouku, raziskovanju in eksperimentiranju. To je modelni gozd, s katerim gospodarji profesor za gojenje gozdov.

S 30.letnim gospodarjenjem po sodobnih načelih so uspeli dvigniti lesno maso od 274 m³ na 329 m³ po ha (zalogo iglavcev od 146 m³ na 184 m³ na ha). Poprečni tekoči prirastek so dvignili od 6,7 na 9,9 m³ po ha. Delež hlodovine se je dvignil od 54% na 64 % in letni etat od 3,9 na 10,4 m³ po ha. Vse to je bilo možno samo zato, ker hodi gozdarska in gojitvena znanost v švici že 100 let po eni in isti poti. Gospodarski in biološki pomen in pa zaščitna vloga gozda so bili vedno upoštevani. Odraz tega je tudi dodelana gozdarska zakonodaja, ki določa ohranitev gozdnega areala, prepoved ali pa omejitve golosekov in obveza k trajnosti donosov.

Gojitvena tehnika ni bila nikoli toga, ampak se je prilagajala kraju in času, če je bilo le mogoče. Zahtevajo trajnost v najširšem pomenu. Težnja gospodarjenja je bila vedno doseči največji čisti donos ob upoštevanju vseh ostalih nalog gozda, kot so polno izkoriščanje plodnosti rastišča s pravilno izbiro drevesnih vrst, polno izkoriščanje donosne sposobnosti sestoj, stalna racionalizacija gozdnega obrata s tem, da smotrno organizirajo vsa produkcijska sredstva in da obrat smotrno mehanizirajo. Zato so potrebna seveda izdatna sredstva za vlaganje v gojenje, cestogradnje in spravilne naprave. Pri teh sredstvih vlada ne skopari, če so za to dani pogoji.

Iz predavalnice smo odšli na ogled objektov. Med potjo od enega do drugega objekta smo videli še objekt za naše jagre. V kletki so imeli zaprte mlade lisice. V glavah naših jagrov je že pokalo in hoteli so menda tudi potipati lisičke. Po temeljiti razpravi in ogledu so ugotovili, da se ne razlikujejo od naših kokošaric v drugem, kot v tem, da bi te v kletki lažje polovili, kot pa naše v odprtih gozdovih.

Na prvem objektu je pred dvema letoma vetrolom na polovici hektara porušil 400 m³ iglavcev. Ob katastrofi so najprej mirno premislili vso stvar, nato pa začeli z delom. Površino so popravili študentje in profesorji sami in vnesli predkulturo balzamske toplote. Površino so ogrədili z žico proti divjadi, nato pa so vnesli bukev, jesen in javor tako, da so odrezali debelca 1 cm pod tlemi. S tem so dobili močno vitalna drevesca, ki hitro prerastejo plevel. Okoli objekta je srednji debeljak, ki se že pomlaja v skupinah. Kdaj bodo staro drevje posekali bo odločil okolni sestoj (zdravstveno stanje, vitalnost, prirastki itd. in gospodarska situacija obrata. Kaj forsirati in vnašati pa jim narekujeta plodnost in ravnost sestoj in rastišča. Stremijo za tem, da bo imel nov sestoj večji ali vsaj enak poprečni vrednostni prirastek, kot ga je imel stari. Vse to uravnavajo s svetlitveno sečnjo, ustrezno nego sestoj in trasiranjem cest in vlak.

Nato smo si ogledali še nekaj značilnih slik švicarskega femelšlaga, ki potrebuje skrbno gojitveno načrtovanje z analizami rastišč in ravnosti sestojev ter izločene negovalne enote z določenim ciljem. Določiti je potrebno pomladitvena jedra s smerjo širjenja. Treba je izbrati drevesne vrste z ozirom na rastišče in na gospodarski pomen, smotrno nego in racionalno pomlajevanje. Potrebno je določiti tudi transportne meje.

Videli smo posamezna pomladitvena jedra, transportne meje, transportne naprave, slišali in videli cilje gospodarjenja in ukrepe, ki peljejo k temu cilju (čiščenje, ograjevanje jeder, pravilno doziranje svetlobe, pogozdovanje, naravno pomlajevanje, negativno in pozitivno izbiro v gošči in drogovnjaku). Na vsakem koraku nas je spremljalo delo gozdarja gojitelja. Vsak ukrep, pa čeprav le na 1 m² je bil izveden strokovno s polno smisla in odgovornosti do gozda.

Videli smo tudi premeno srednjega gozda v visoki gozd s švicarsko tehniko gospodarjenja.

Na to pa smo se pomikali vedno bolj proti vrhu Uetliberga mimo končne postaje turistične zobate železnice, kjer stoji lepa restavracija z lepim razgledom na mesto Zürich in na predgorje Švicarskih Alp. Hodili smo po lepi in skrbno urejeni gozdni cesti. Na določenih mestih so prostori za rekreacijo. Urejena ognjišča, klopi, poleg pa obvezno košarica za smeti in odpadke. Vse je pospravljeno in tako čisto, da smo imeli kar slabe občutke.

Cesta je lepo speljana, spodnji ustroj pa utrjen z živim apnom. Morda bo o tem kaj več napisal naš vrli cestar Danilo, ki je ves teden skakal s padomerom in metrom ter meril klance in širine cest.

Na vrhu Uetliberga nam je prof. Ficher še povedal nekaj o rekreacijski vlogi gozda Lehrwald. Ker leži v bližini Züricha, je v Lehrwald speljana poleg železnice še žičnica in precej cest. Zato obišče ta gozd blizu 700.000 ljudi letno. Gozdarji skrbe za red in čistočo. Delo plača olepševalno društvo, poleg tega pa prispeva mesto Zürich še 10.000 šv. frankov za vzdrževanje naprav.

Na vrhu v restavraciji nas je čakalo prijetno presenečenje. Gozdarska fakulteta nas je pogostila z dobrim kosilom. Po kosilu smo se odpeljali nazaj v mesto. Tu se konča strokovni del dneva in se začne nakupovalski. Ne bi opisoval izgleda ur kukavic, ker si to lahko ogledate pri vsakem od nas.

Po skupni večerji v hotelu "Rothaus" smo se zopet raztepli po mestu. Nekateri so šli ponovno v bar, drugi so šli gledat sumljive filme, največ pa je bilo spitega piva. Trije pa smo našli kolege, ki delajo v Švici. Povabili so nas na nacionalno jed "fondi", to je v vinu kuhanih mnogo vrst sira. Ker je ta jed okusna in precej žejna, smo ob vinu zaključili večer.

Točno ob polnoči sem predel dolžnosti glavnega beležnika ing. Damjanu Mlakarju iz Trebnjega.

Četrty dan (ing. Damijan Mlakar)

Zjutraj smo po načrtih zapustili Zürich in se napotili proti zahodu. Videli smo tako še ves zapadni del mesta, kjer ogromno gradijo in preko znanega letovišča Baden, v okolici kate-rega so bile postavljene prve ploskve skupinsko postopnega gospodarjenja, pri Lenzbrugu prišli na avtocesto za Bern. Po hitri vožnji smo prispeli do cilja - kraja Niederhipp, kjer smo si ogledali obrat z istim imenom.

Že ob avtocesti nas je čakal šef, gozdar ing. Handenshift, v gozdu pa poleg malice še 6 občinskih mož - gozdarska komisija, ki je bila uradno na pregledu gozdov, bolj verjetno pa so se zbrali nam na čast. Seveda so nam takoj povedali, da je pozimi delalo tu 6 delavcev iz GG Bled, da so bili z njimi zelo zadovoljni in da si takih delavcev še želijo. Povabili so tudi naše, naj pridejo na delo kmjnim.

Po malici nam je šef podal sliko obrata in objekta - Längwald, ki smo si ga najprej ogledali, potem pa povedal nekaj splošnih, za nas zelo zanimivih podatkov o gozdarstvu v Švici.

Švica je razdeljena na kantone in vsak kanton mora razdeliti gozdove v gozda okrožja, ki jih vodijo gozdarski inženirji. Le-ti morajo kontrolirati vse gozdove v okviru zakona, neposredno pa upravljajo državne gozdove. Teh je v splošnem 5 %, občinskih 68 %, privatnih pa 27 %. Posamezni občini je na voljo, da nastavi svojega gozdarja, ali pa se lahko več občin združi in nastavi enega. Tako se je v okviru tega obrata združilo 11 občin in tako ima šef sedaj 1800 ha gozdov z 11.000 m³ etata letno. Mora pa pri tem sam voditi celotno organizacijo poslovanja, ker dela izključno na račun rentabilnosti. Pri delu mu pomaga 12 revirnih gozdarjev (po naše so to bolj preddelavci), ki dejansko delajo. Od njih ima 7 tečaj za revirnega gozdarja, pet pa jih je napredovalo iz vrst delavcev. Obrat ima od 1800 ha, 1100 ha v ravnini, kjer prevladujejo smrekove monokulture, 700 ha pa na pobočjih Jure, kjer srečamo pretežno bukov-jelov gozd s slabo poudarjeno jelkino komponento, zaradi načina gospodarjenja.

Letno gradijo 7 - 10 km cest in do 40 km vlak. Vsa dela so mehanizirana.

Oba različna predela povzročata gozdarjem velike skrbi. V nižini gre za premeno monokultur v stabilnejši gozd (120.000 m³

vetroloma v letu 1927), v Juri pa je cilj, da se zopet naseli jelka, ki je bila zaradi napačno postavljenega cilja (drva) skoraj v celoti izsekana. Vsak občan ima do gozda lastninsko pravico. V gozdu dobi brezplačno drva za kurjavo ter potreben gradbeni les.

Princip gospodarjenja je v tem, da skušajo uveljaviti skupinsko postopno gospodarjenje, tam, kjer je to možno. Kjer to ne gre, delajo z direktnimi premenami, tako, da na podlagi fitocenoloških raziskav sadijo rastišču primerne drevesne vrste. Tako smo videli na površini, ki jo je uničil vihar v vrstah posajene lipo, hrast, gaber na razdaljo 0,50 m, na približno vsakih 10 m pa duglazijo kot primešano gospodarsko drevesno vrsto. K načelu nege pa dodajajo še načelo racionalnega gospodarjenja, saj sem že omenil, da delajo izključno na osnovi gospodarske računice.

Zanimiva je gostota prometnic. Omenjeno je bilo že, da so prometnice skoraj idealno razporejene. Razdalja med cestami je 200 m, med vlakami pa 60 m. Tako enostavno določajo sečiščno enoto, ki jo omejujejo transportna meja, vlaka, cesta, potem pa je delo dokaj enostavno. Drevo posekajo v smeri vlake, ga oklestijo in potem celega izvlečejo do ceste. Vlake so široke 3 m in so neutrjene. Utrjen je le prehod med vlako in cesto.

Šef gozdar stalno spremlja rentabilnost strojev in delavcev. Delavci so plačani na dan, to pa je po izjavi gozdarja možno le ob zelo dobrih revirnih gozdarjih.

Ko smo si potem ogledovali okoliške gozdove, smo videli ob cesti njihove sortimente. Hlodi iglavcev so dolgi tudi 20 m in so običajno v lubju (proti lubadarju sicer škropijo). Traktor izvlači tako, da so debelejši konci na enem kraju in potem z enoosnimi prikolicami izpeljejo les iz gozda.

Vsa dela na vlakah opravijo z dvema traktorjema znamke "Ford-54 KM", ki letno izvlečeta okrog 8.000 m³. Opremljena sta z dvema vitloma po 6 t in 3 t. Prostorninski les preveže s posebno vrvjo, ga dvigne in cel štor prepelje do ceste. Kapaciteta je 50-60 prm v 8 urah.

Po ogledu nižinskih gozdov smo se skozi naselje Niederlipp odpeljali v nasprotno stran na pobočje Jure. Pri gozdarski koči nas je čakalo presenečenje v obliki pogrnjene mize, česar se pa nismo niti najmanj branili. Nato nam je šef raztolmačil

problem višinskega dela obrata. Tudi tu imajo zelo gosto razporejene prometnice - ceste na 200 m, vlake pa iz zgornje na spodnjo cesto v razdaljah približno dvojne višine drevesa. Tu je zelo važno, kako se drevje podira. Krošnja vedno pade proti pobočju, naka drevo oklestijo in celo deblo potegnejo do vlake s cepini, kjer pa to ni mogoče pa z vitlom. Tako veje ostanejo zgoraj in ne ovirajo dela. Na vlaki drevo razkrojijo, prostorninski les pa izdelajo in zložijo na sami vlaki, da ga traktor lahko pri vzvratni vožnji naloži. Šele potem izpeljejo hlobovino.

Pri gozdarski koči je tudi drevesnica - semenišče, kjer imajo s prosto setvijo posejano smreko, bor in macesen. Po dveh letih presadijo semenke v dolino. Omenjena drevesnica je na višini 900 m, Vzrok temu je v tem, da tu sejanke kasneje odženejo kot v dolini in imajo tako več časa za pikanje.

Po temeljiti obrazložitvi so nam najprej demonstrirali nalaganje prostorninskega lesa, nato pa smo si na pobočju ogledali okoliške gozdove. Jasno so vidni znaki napačnega cilja gospodarjenja v preteklosti, ko so predvidevali, da bi tu rasli le listavci za kurjavo, iglavce pa bi proizvajali v dolini. Kljub vsemu jelka ni popolnoma propadla in pod posameznimi odraslimi drevesi se prav lepo pomlajuje. Šef nam je še povedal, da bodo začeli ta jedra skupinsko odpirati in, da si je postavil za končni cilj razmerje 70 : 30 v korist jelke. Ko smo si ogledali del teh gozdov je bil program za ta dan zaključen in po prisrčnem slovesu od gostiteljev in ing. Grilca, ki nas je tri dni spremljal, smo se napotili proti Solothurnu, kjer smo tudi prespali.

Kakšen je bil zaključek tega dne? Verjetno tak, da je lahko gospodariti po principih, ki jih narekuje moderna znanost, če imaš za to denar in pogoje. In obrat Niederlipf ima oboje!

Peti dan (ing. Jernej Piškur)

Danes je četrtek, peti dan našega potovanja. Nahajamo se v kantonu Solothurn, imenovanem po glavnem mestu, ki daje popotniku nepozabne vtise. Romantično obeležje daje mestecu katedrala Sv. Katarine, srednjeveško mestno obzidje z vhodnimi vrati in čudovitimi parki. Najvnetejši so si antične in druge zanimivosti ogledali ob vzhajajočem soncu. Ob reki Aare hitimo v bürenške gozdove, kjer je zibelka skupinsko postopnega gospodarjenja.

Po zaželeni dobrodošlici oberforstmeistra Haaga smo odšli na področje vaškega gozda, ki se razprostira vzporedno z jur-skim pogorjem s svojo značilno tektonsko smerjo. Gozd se nahaja od 450 - 500 m nad morjem s klimatskimi vplivi tega pogorja. Na kompleksu 400 ha gozdov, ki so bili v preteklosti v zgornjem delu (220 ha) namenjeni za proizvodnjo drv in v spodnjem delu (180 ha) na rastiščih Qerceto-carpinetuma, predvsem paši svinj, smo si ogledali skupinsko postopno gospodarjenje. Tu so najplodnejša rastišča v švici, saj proizvajajo kar 15 m³/ha. Gozd je izredno bogat na drevesnih vrstah (bukev, jelka, bor, macesen, jelka, češnja itd.)

Sto let star sestoj s 600 m³ zaloge/ha je nastal z indirektno in delno direktno premeno. Vnesli so precej jesena (vpliv obrtnikov-kolarjev, mizarjev). Zaradi funkcije pomlajevanja sta strogo določeni transportna meja in smer vlačjenja. V tem predelu je nekoliko manj gozdnih cest in vlak na hektar (ceste in vlake delajo po občinah - ni prelivanja sredstev). V spodnjem delu je sestoj pomlajen s 15-letnim jesenom, javorjem in jelšo. Jedro leži ob potoku, ki je obenem tudi transportna meja. Na bolj suhih tleh je pomlajeno (jedra) s smreko in jelko. Cilj v tem gozdu je maksimalno trajno izkoriščanje plodnosti tal z ustrezajočimi drevesnimi vrstami z 2/3 deležem iglavcev in 1/3 listavcev, ki imajo poleg glavne funkcije (priraščanja po vrednosti) tudi pomožno vlogo (meliolator). Listavci torej skrbijo za biološko aktivnost tal. Načrtno se gozd pomlajuje najprej tam, kjer so najslabši deli sestojev. Jedra širijo, negujejo in med seboj zlivajo. Pri pomlajevanju iščejo možnost naravnega pomlajevanja, v kolikor pa ne uspe, tudi vnašajo. Etat nabirajo z redčenjem, končnim posekom, svetlitvenim redčenjem itd. na majhnih površinah. V negovalne enote se z nego vračajo vsakih osem let.

Naslednji postanek je bil v nekoliko starejšem sestoju, ki ga je prizadel veter. V tem sestoju so ponekod še presvetlili, tako, da sta se pojavila jesen in smreka. Prva faza je torej osnovanje, druga nega (negativna selekcija vsakih 6-8 let) in tretja širjenje skupine - odstranjevanje matičnega drevja. Slabo naravno pomladitev dopolnijo umetno. Izredno pozornost posvečajo podiranju drevja. Često odkazovalec nariše na deblo puščico - smer podiranja. Negativno pri skupinsko postopnem gospodarjenju je to, da so omejeni na drevesne vrste, zato izvajajo ponekod, kjer jim tako narekuje cilj, robne sečnje. Tako pomlajujejo (naravno in umetno) svetlobne drevesne vrste. Cilj jim je 2/3 iglavcev in 1/3 listavcev. Monokultur ne snujejo, ker so slabo

odporne proti snegu, vetru itd. Pri robni sečnji je važna smer podiranja - odpiranja sestoja zaradi vetra in sončne pripeke.

V naravno pomlajenem sestoju smo si ogledali nekaj arov veliko površinico, ki je začetek obnove sestoja z nekaj lepimi borovimi osamelci, ki še nabirajo prirastek po masi, oz. vrednosti. Košata bukova drevesca nad smrekovim mlajem so le meliorativnega značaja in jih bo gozdar zdesetkal. Cilj je $\frac{2}{3}$ iglavcev in $\frac{1}{3}$ listavcev. Zaloga v tem matičnem sestoju je 500 m³ /ha. Tudi v tem delu je cestno omrežje nekoliko redkejše, ker so se okoliški prebivalci pozimi bavili s prevozom in pravilom lesa in se upirali gradnji cest. Poseben vtis na gozdarja je zapustila skupina stoletnih duglazij. Naš spremljevalec Haag je dejal, da je duglazija drevesna vrsta, od katere gospodarstvo lahko pričakuje kvaliteto in velike prirastke. Je drevesna vrsta, ki je vredna več pozornosti.

Oberforstmeister nas je popeljal v pomlajeno skupino bukve pod jelovo-smrekovim sestojem. To jedro ni bilo negovano, zato prevladujejo osebki slabe kakovosti. Goščo bodo močno presvetlili in poizkusili z naravno premeno. Taka tehnika pomlajevanja nam je bila skoraj neznana.

Veliko površino bukovo-jelovih gozdov (prestarih) nameravajo pomladiti. Bukev je tu bela in tudi s srcem (vzrok neznan). V sestoju nismo videli vseh faz sestoja na manjših površinah, kar je značilno za skupinsko postopno gospodarjenje, vendar pravi ing. Haag, da je do sedaj pomlajene $\frac{1}{4}$ površine z vsemi vidnimi fazami.

Rekreativna vloga gozda je tu velikega pomena.

Popoldne smo obiskali drug tip gozda (gozd hrasta in gabra^{se}), ki je bil namenjen paši. Občina Biren je pašo odkupila, kar^{se} je odrazilo na izboljšanjem stanju sestojev. Pod hrastov sestoj so vnesli smreko. Prof. Leibundgut je švicarskim gozdarjem dejal, da je v Jugoslaviji taka zmes naravna celo na večjih kompleksih. Hrast preživi tri generacije smreke v istem sestoju. Ogledali smo si sestoj s 350-letnim hrastom s primesjo 100 letne smreke s pomladitvenimi jedri. Cilj je 70 % iglavcev, 30 % listavcev, hrast pa ima vlogo melioratorja. Tla so tu težja, mokra, toda plodna (neprimerna za čiste kulture iglavcev). Hrast je sicer dobre kvalitete, ne dosega pa kvalitete slavonskega hrasta.

Na dveh poskusnih ploskvah - prva hrast z vnešeno smreko, druga hrast z vnešeno bukviijo, smo videli ekonomsko-biološko upravičenost zmesi 70 % iglavcev in 30 % listavcev. Sestoj hrasta in smreke prirašča 8,13 m³/ha, zaloga pa je 712 m³/ha. Sestoj hrasta in bukve prirašča 8,00 m³/ha in ima precej nižjo lesno

lesno zalogo. Kadar pomlajujejo hrast umetno ali naravno, operirajo z večjimi površinami (golosek na najmanj 2 ha površine). Hrast ne prenese konkurence. Semenska leta so bolj redka, zato ga pogozdujejo. V fazi hrastove gošče podsajujejo iglavce, če se le-ti ne pojavijo naravno. Jelko ogroža divjad, zato uporabljajo kolektivno zaščito z ograjami, ki gre na stroške lastnika. V vojnih in povojnih letih je sečnjo diktirala država. Etati so bili enkrat večji kot je gozd zmogel, zaradi česar so napravili golosek na 4 ha površine. Hrast so posadili izmenično z jelšo in gābrom s ciljem $2/3$ iglavcev in $1/3$ listavcev. Pričakujejo naravno nasemenitev smreke v 25-letnem hrastovem letvenjaku. V sestoji je več skupinic naravne smreke, ki jo bodo posekali za božična drevesca. Trdijo, da mora imeti hrast najmanj 25 let prednosti pred iglavci. V tem sestoji so izvajali intenzivno nego.

Z željo, da se še kdaj vidimo, smo se poslovili od spremljevalca Haaga in se vrnili v Solothurn.

Šesti dan (Janez Šebenik)

Petek 23.5.1969 je bil zadnji dan našega bivanja v Švici in odhod iz našega lepega mesteca Solothurna, ki šteje okrog 25.000 prebivalcev, med katerimi je približno 150 jugoslovancev, predvsem Slovencev. Po obilnem zajtrku smo se posedli v avtobusu in se odpeljali proti dolini Ementala, proti mestecu Langnau, ki šteje 10.000 prebivalcev. To mestece je znano po trgovanju s sirom, saj se imenuje po tej dolini tudi znani Ementalski sir.

Tu v okolici Langnaua, je bil tudi zadnji objekt naše strokovne ekskurzije in sicer kmečki prebiralni gozdovi. Pričakal nas je prof. Fischer iz Zürške fakultete in nas peljal na objekte pripravljene za ogled. Tu so najlepši kmečki prebiralni gozdovi v Švici. Niso sicer idealni prebiralni gozdovi, so pa lep primer prebiralnega gozda. Na tem področju je matična podlaga predvsem konglomerat, ki prehaja v peščenec. Najlepši prebiralni gozdovi so tu v zasebni lasti. Teh gozdov je okrog 15.000 ha. Kmetje so tu na nekaterih površinah gozd krčili in si ustvarili kmečka gospodarstva. Tako so nastale lepe kmetije v sklopu lepega prebiralnega gozda. Za večino kmetov predstavlja gozd nekakšno rezervo, ki mu ob slabih letinah krije primanjkljaj. Prirastek na tem objektu je 8 m³ po ha in prav toliko se tudi seka. Lesna zaloga znaša 800 m³ po ha (ploskev 4 ha), kar je zelo veliko in številke nam povedo, kakšna drevesa rastejo na tej površini. Več dreves ima

višino nad 50 m. Najvišja so visoka celo 53 m. Najmočnejša jelka, ki je bila pred kratkim podrta je imela 145 cm premera, višino 53 m in je dala 32 m³ lesne mase. Njena starost je bila 320 let. Čistega dohodka je dala 1.400 šv. frankov ali 400.000 S din. Na teh površinah ima inštitut tudi razne poskusne ploskve. Zato bi lahko trdili, da je to gozd bolj muzejskega tipa.

Sprememba drevesnih vrst je nastopala tudi v tem prebiralnem gozdu. Človek je gledal v bukvi plevel in jo vedno bolj izsekaval, na njenem mestu pa se je pričela uveljavljati jelka. Tudi vpliv drevesnih vrst med seboj stalno proučujejo. Slika prebiralnega gozda se stalno spreminja. Ponekod se pojavljajo izredno zbita jedra. Pri drevju so opazne tudi razne napake, kot so to radialne razpoke, ki zmanjšujejo kvaliteto lesa in podobno. Značilno pa je, da les nima izpadajočih grč. Tudi žage so prirejene tako, da sprejemajo vse debeline, ki se nahajajo na tem področju, in celo veseli so, da dobijo čim več debelega lesa.

Veje obžagujejo pri podiranju drevja. Kmetje jih potem porabijo doma, ostale drobne veje pa ostanejo v gozdu, da gnojijo tla. Ves les transportirajo iz gozda na kamionsko cesto s traktorji. Gozdne ceste na tem področju niso tako kvalitetne in jih je manj kot na drugih gozdnih predelih Švice. Pri podiranju drevja so poškodbe na mladju minimalne. Sicer pa pomlajevanje v prebiralnem gozdu ni problematično. Na tem področju imajo tudi meteorološko postajo. Poprečna temperatura je 7 °C, najbolj mrzel mesec pa je februar. Padavin je letno 1200 mm in so preko celega leta zelo ugodno razporejene.

V Ementalskem prebiralnem gozdu gospodarijo s polsenčnimi in senčnimi drevesnimi vrstami, dočim v gorskem območju tudi s svetloljubnimi. Slednji so že gorski prebiralni gozdovi. Nadmorska višina v Ementalskem gozdu, oziroma objektih na katerih smo bili, znaša 912 m, ekspozicija pa je severna.

Po končanem tolmačenju prof. Fischerja in diskusiji o kmečkem prebivalnem gozdu, smo si ogledali še nekaj najdebelejših jelk, nato pa zaključili strokovni del ekskurzije v Švici.

Medtem se nam je zgodila nesreča. Tov. Muhič Jure iz GO Straža je že pred dvema dnevoma zbolel in se ni mogel udeleževati dnevnih ogledov na terenu. Prav tega dne pa je zelo zbolel in tik pred odhodom smo ga morali odpeljati v bolnišnico, ki je bila v mestu. Vsi smo mislili, da bo samo pregledan in dobil zdravila za na pot, zdravniki pa so dejali, da mora mirovati in

ne sme z nami naprej. Tako smo ga morali pustiti v bolnici ter sami potovali naprej z željo, da se čimprej zopet vidimo. Sicer pa se dolgo nismo mogli sprijazniti z mislijo, da je ostal tov. Muhič v Švici. Sedaj ko to pišem smo že zvedeli za njegovo zdravstveno stanje in tudi domov se je že vrnil.

Iz Langnaua smo se odpeljali preko Volhausena, ki je majhno industrijsko mestece v Luzern. To je lepo mesto z 80.000 prebivalci, z lepim jezerom, lepimi mostovi in kulturnimi spomeniki. Tu je tudi mednarodna gostinska šola. Predvsem pa je v tem mestu veliko število raznih kongresov in športnih prirediteljstev (smučanje na vodi). Skozi mesto teče tudi reka Rojs, ki deli mesto na dva dela. Od Luzerna, kjer smo imeli majhen oddih in ogled mesta smo se napotili do mesta Brunnen skozi predor in po novi cesti proti gorskemu prelazu St. Gothard, ki je visok 2200 m. Proti prelazu je pokrajina z obeh strani ceste čudovita. Ceste so precej široke, enosmerne, vijugaste z nešteti predori, ponekod pa tudi pokrite z betonskimi strehami zaradi padanja kamenja. Delajo tudi novo cesto proti gorskemu prelazu St. Gothard, ki je tudi enosmerna. Grajena je skozi skalne predore in marsikje visi na velikih železobetonskih nosilcih. Med obema cestama se vije gorska železnica, ki tudi skozi predore in vijuge osvaja gorski svet. Prelaz St. Gothard je bil v snegu, sicer pa je bilo lepo sončno vreme. Tu se razvija turizem predvsem poleti. Za zimsko sezono pa imajo v Švici dosti lepših terenov, ker na prelazu ni žičnic in vlečnic za smučanje. Preko prelaza na drugi strani se razprostira dolina Tesina, na obeh straneh doline pa Valenske Alpe.

Proti mraku smo se pripeljali z našim Mercedesom v mesto Lugano s 25.000 prebivalci. Mesto s samimi hoteli in trgovinami. To je zelo znan turistični kraj z lepim, naravnost pravljničnim Luganskim jezerom. Po ogledu mesta in jezera ter nakupu spominčkov, smo se napotili naprej proti mejnemu prehodu med Italijo in Švico. To je prehod Chiasso. Sem smo prispeli okoli 8. ure zvečer in po kratkem pregledu dokumentov odpeljali naprej proti Milanu, kjer nas je čakala tudi večerja in prenočišče.

V Milano smo prispeli po avtocesti, kjer je treba seveda plačati cestnino. Tam smo si po večerji ogledali mesto, ki ima okoli dva milijona prebivalcev. Čas za ogled mesta je bil v petek zvečer in v soboto dopoldne. Zato je vsak izkoristil kratek čas, da si v tem velikem mestu ogleda čim več. Podzemne železnice, katedrala, spomenik Garibaldiju, pokopališče in še cela vrsta znamenitosti, ki jih ima Milano. Precej utrujenim se nam je prilegla mehka postelja in spanec do pol osme ure zjutraj.

In še anekdota:

Ob cesti, ki pelje iz mesta Langnau je zelo lepo urejeno pokopališče. Ko smo se peljali mimo njega je nekdo dejal, češ, da je pokopališče tako lepo, da bi imel človek kar veselje umreti.

Sedmi dan (ing. Adolf Hillmayr)

Tako je napočil zadnji dan naše celotedenske švicarske turneje. Poslednji dan je bil v znamenju turizma in vrnitve domov.

Po dobrem zajtrku, ki nekaterim ni preveč teknil, ker so prejšnji dan pregloboko pogledali v kozarec, je bil na programu ogled mesta Milana. Marsikoga so še tiščale devize in jih je nameraval napraviti v Italiji. Na splošno željo je bil zato čas za skupen ogled mesta zelo skrčen, da so bile preostale dopoldanske ure proste za nakupovanje.

V Milanu smo si najprej ogledali znamenito katedralo il Duomo. Cerkev je zgrajena v gotskem stilu in je v njej prostora za 40.000 ljudi. Objekt je resnično veličasten in vreden ogleda. Na vrh cerkve se pride z dvigalom, od koder je prekrasen razgled na celo mesto. Skupno smo si ogledali še milansko pokopališče, ki je znano po razkošnih grobnicah, opremljenih z različnimi kipi. Kiparske mojstrovine so bile tudi vzrok za ta ogled. V spominu mi je ostal kip, ki predstavlja orača na polju z vpreženimi volmi, ki se je pri tem delu smrtno ponesrečil. Nad tem je kip človeka v nadnaravni velikosti, kot simbol življenja. Človeka prevzame tudi kiparsko delo "Poslednja večerja" z izklesanimi dvanajstimi apostoli. Med vožnjo po mestu je vodič razlagal in opozarjal še na druge zanimivosti, vendar se zaradi pomanjkanja časa nismo nikjer več ustavili.

Kot že rečeno, so kolegi dopoldanske ure še temeljito izrabili za razna nakupovanja. Osebno nisem imel namena ničesar kupiti, pa sem se potepal po mestnih ulicah. Mestni vrvež človeka kar utruji in Milančanom prav nič ne zavidam življenja v takem trušču. Približno opoldne smo se zopet vsi zbrali ob našem avtobusu in pričela se je dolga vožnja proti domu. Sonce je neusmiljeno pripekalo in v avtobusu je bilo zlasti na zadnjih sedežih pošteno vroče.

Iz Milana smo se peljali po lepi štiripasovni cesti dokaj hitro proti Bergamu pod Bergamskimi Alpami. V samem mestu se

nismo zadrževali, pač pa smo po treh urah vožnje ustavili ob cesti pri neki večji samopostrežni trgovini. Kdor je imel še devize, si je tu lahko dobro postregel z jedačo in pijačo. Drugi so si pomagali z dobrotami iz popotne torbe. Predviden polurni postanek se je zaradi višje sile nekoliko zavlekel. Našemu vodiču Kajzerju je namreč veter kar iz avtobusa odpihnil 10.000 lir. Vsi smo preiskovali okolico, toda za denarjem je izginila vsaka sled. Nesreč pa s tem še ni bilo konec. Ko je avtobus že zopet pridno požiral kilometre, smo ugotovili, da Gričarja ni med nami. Šofer je moral ustaviti in morali smo se odločiti, ali naj se vrnemo, ali naj ga počakamo kar ob cesti. Še sreča, da se nismo mogli hitro odločiti. Medtem, ko smo se prepirali, kaj ukreniti, se je Gričar kar hitro znašel in s pomočjo "avtostopa" prišel za nami. Vsi smo se oddahnili in dobra volja nas ni več zapustila do konca potovanja. Seveda so se pričeli šaliti na račun našega junaka, ki pa ni hotel odgovarjati.

Med potjo smo imeli še dva manjša postanka, toliko, da smo ob mitnicah plačali cestnino. Vodič nas je venomer opozarjal na mimoidoče zanimivosti. Meni pa so še zlasti ostali v spominu lepo urejeni sadovnjaki, vinogradi in topolovi nasadi ob cesti. Torej ne samo v Švici, tudi v Severni Italiji je kmetijstvo precej razvito.

V okolici Benetk se je pričela slaba ozka cesta in šofer je moral zmanjšati hitrost avtobusa. Cesto prav sedaj preurejajo, pa je promet cetežkočen. Benetk nismo obiskali. Le iz avtobusa smo lahko videli del morja. Toliko, da je Kure lahko primerjal točnost svojega aneroida, s katerim nas je zabaval na celem potovanju. Tako smo se pripeljali do kraja Percheggio, kjer smo se zadnjič odpočili pred državno mejo. Tu smo se zopet nekoliko okrepčali. Zlasti žeja je bila zaradi vročine velika. Nekateri so izkoristili še zadnjo priložnost za nakupe v tujini. Zlasti precej paketov pralnega praška "Dash" je romalo v nenasiten trebuh avtobusa. Od tu dalje se je cesta izboljšala in kar hitro smo prispeli pri Opčinah na državno mejo.

Tu je bila nepopisna gneča pločevinastih škatel na štirih kolesih. Brez čakanja na meji seveda ne gre, Kljub temu nam je s pomočjo iznajdljivega vodiča Kajzerja nekako čez eno uro uspelo prebiti se do carine. V tem času se je že zmračilo. Marsikdo se je v srcu bal carine, čeprav na zunaj tega ni hotel nihče pokazati. Ko smo odhajali je bil avtobus skoraj brez prtljage, ker smo vse zložili v posebne prostore.

Sedaj pa je bilo v mreži nad našimi glavami vse polno zavitkov. Carinik je vsakega posebej vprašal, kaj nosi čez mejo. Da bi lahko bolje kontroliral, smo mu prižgali še luči. Ker smo mu vsi pošteno odgovorili, da imamo samo spominke, ni ničesar pregledoval. Mejo smo tako srečno prešli in vsi smo se dobro počutili doma. Verjetno smo takrat vsi čutili isto, da le ni lepšega kraja, kot je naša domovina. Ker smo bili ves dan ob suhi hrani, smo bili precej lačni. Zato se je večerja v Sežani, čeprav je bila postrežba počasna, zelo prilegla. Okrog 10^h zvečer smo potem nadaljevali pot proti Ljubljani in dalje proti Novemu mestu.

Zadnji dan potovanja je bilo razpoloženje zelo prisrčno. Razni vici so se pripovedovali kar po tekočem traku in ni bilo potrebno ljudi siliti k mikrofonu. Med vsemi je bil najbolj duhovit Gričar, saj smo se njegovim šalam vsi od srca nasmejali. Na tem mestu je potrebno omeniti tudi našega strokovnega vodiča, tovarišico Horvat Sonjo, ki je dokazala, da ni samo dober poznavalec švicarskih gozdarskih problemov, temveč tudi zelo duhovit šaljivec.

Kot je ob takih prilikah navada, je imel med potjo direktor GG Novo mesto krajši govor, v katerem je nanizal nekaj vtisov iz enotedenskega popotovanja. Obenem se je zahvalil obema vodičema in šoferju, ki so s svojim delom pripomogli, da je ta ekskurzija tako uspela.

Na koncu bi rad poudaril, da je bila ekskurzija v Švico zame enkratno doživetje. Organizacija je bila v vsakem pogledu brezhibna. Posrečeno sta bili združeni strokovni in turistični del ekskurzije. Nismo čutili ne dolgočasje, ne utrujenosti, še na prehrano smo včasih pozabili.

Vsak dan je prinesel nova doživetja, tako, da se človeku še spati ni ljubilo.